

THEOSOFIA

Jaargang 102 nummer 5, oktober 2001
Tweemaandelijks tijdschrift van de Theosofische
Vereniging in Nederland

Redactie:

Ali Ritsema (hoofdredacteur),
Els Rijneker (secretaris),
Richard van Dijk,
Anne Myrthe Iken,
Elisabeth Raven
Marjan Snakenborg

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154, 1074 VM
Amsterdam

Abonnementen: f 30,- per
jaar (Nederland en België).
Losse nummers: f 5,-.

Zetwerk: Willy Evelein
Druk: AD-Druk bv / Zeist
Omslag ontwerp: Tom Ockerse

© 2001

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotoko-
pie, microfilm, of op andere wijze,
zonder voorafgaande toestemming van
de uitgever.

Inhoud

Presidentiële Rede Radha Burnier	170
De ene niet-dualistische realiteit Jack Patterson	175
Broederschap: van individueel naar groepsbewustzijn Joy Mills	178
Naar wat ben je op zoek? Met wie ben je in gesprek? Fleming Hansen	185
Atlantis, legende of geschiedenis? Maurice Secrest	189
Voldoende voor vandaag Horatio W. Dresser	196
Boek & periodiek Verenigingsnieuws Adressen Theosofische Vereniging	199 204 208

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting gebracht tenzij
vervat in een officieel document.

Presidentiële Rede

– Radha Burnier

De vooruitgang van de mensheid hangt niet zozeer af van mensen die iets doen dat anderen niet hebben gedaan dan wel van die mensen wier denkvermogen fris en alert blijft voor nieuwe perspectieven en hogere werkelijkheden. Zulke mensen laten zich niet terneer slaan door ideeën en manieren van denken die bekend zijn; zij kunnen gevestigde ideeën loslaten, zij zijn niet bang voor nieuwe ideeën. Ons motto ‘Er is geen godsdienst hoger dan Waarheid’ noodzaakt alle studenten van de Wijsheid niet de fout te maken te blijven hangen in gevestigde manieren van denken maar om het denken altijd fris en helder te houden om steeds dieper en verder te kunnen zien.-

Deze rede werd gehouden ter gelegenheid van de 125e jaarlijkse conventie van de Theosophical Society, gehouden te Adyar op 26 december 2000.

Broeders en zusters, ik heet u hartelijk welkom op deze 125e jaarlijkse conventie van de Theosophical Society en op ons zeer geliefde hoofdkwartier in Adyar. Dit jaar is het thema van onze conventie ‘De Theosofische Vereniging – steeds in de voorhoede’. Zij is en moet altijd in de voorhoede van het denken blijven gedurende de vele eeuwen die vóór ons liggen om vrede en ware spirituele vooruitgang te brengen op deze planeet en voor haar bewoners. Laat ons de zegen van onze Oudere Broeders aanroepen, zodat wij de kracht en de onzelfzuchtige toewijding mogen hebben die nodig is om door te gaan met het helpen van de mensheid bij de opmars naar hogere niveaus van realisatie:

Mogen zij die de belichaming vormen van onsterfelijke Liefde met Hun hulp en leiding deze Vereniging zegenen, die opgericht is om een kanaal te zijn voor Hun werk. Mogen Zij haar inspireren met Hun wijsheid, sterken met Hun kracht en van energie voorzien door Hun activiteit.

In deze 125 jaar hebben er veel veranderingen plaatsgevonden in de wereld, niet alleen materieel maar ook in de gedachtesfeer. Ik geloof, en u vast ook, dat de Theosofische Vereniging een belangrijke bijdrage geleverd heeft in het tweee-

brenge van deze veranderingen die zo nodig zijn voor menselijke vooruitgang. Van tijd tot tijd vragen journalisten: 'Wat heeft de Theosofische Vereniging al die jaren gedaan?' Wanneer deze vraag door journalisten gesteld wordt, bevat zij vaak de implicatie dat de Vereniging niets bijzonders gedaan heeft om het menselijk lijden te verlichten: voor zover zij weten zijn er geen weeshuizen gesticht, of enorme sommen geld opgehaald en aan noodhulpfondsen geschonken. Zulke mensen schijnt het toe alsof er geen zichtbare effecten zijn om de bewering van de Vereniging te staven dat zij een spiritueel en filantropisch lichaam is. Er zijn anderen, behalve journalisten, die ook activiteiten wegwerpen zoals het houden van conferenties, het organiseren van studiebijeenkomsten en discussies en het verspreiden van literatuur, als zijnde theoretische bezigheden die geen antwoord bieden op de noden van de wereld en zijn praktische problemen. Niettegenstaande dit moet het heel duidelijk zijn voor de leden van de TS dat de meest praktische daad voor een Vereniging zoals de onze is het geven van een continue impuls tot juist denken, gebaseerd op de juiste benadering van het leven. Tot nu toe heeft de Vereniging deze impuls stilzwijgend en consistent gegeven. Zal zij hiermee door kunnen gaan?

De juiste mentale houding komt zonder moeite naar voren wanneer er inzicht is in de multidimensionale en diepgaande aard van het leven en haar doelstellingen. Onze leden moeten beseffen dat juist denken en juiste opvattingen onmisbaar zijn voor de regeneratie van het menselijk bewustzijn voordat er een nieuwe, spirituelere beschaving voor de dag komt, en dat wij er allemaal hard aan moeten werken om het deze richting in te krijgen. Verandering op het mentale gebied gebeurt niet snel, omdat het denken sterk geconditioneerd is. Het proces van 'ontconditioneren' gaat om het verzaken van persoonlijke bindingen en interesses en dat lukt niet in één dag. Dus moet onze toewijding doorgaan en wij moeten als één lichaam aanmoedigingen bieden en gelegenheden om de levenspro-

blemen te bespreken en te overdenken met het doel een diep inzicht te verkrijgen, dat leidt tot altruïstische gedachten en handelingen. Dit lijkt misschien theoretisch en onproductief voor diegenen die niet vooruitzien. Wij moeten de moed niet opgeven als de verwachting van snelle resultaten – geen blijvende resultaten – van de kant van andere mensen niet vervuld wordt. Zoals de hele wereld weet, malen Gods molens langzaam: de spirituele regeneratie waar onze Vereniging voor werkt zal alleen plaatsvinden door vertrouwen in geduldige en standvastige inspanningen.

De juiste mentale houding komt zonder moeite naar voren wanneer er inzicht is in de multidimensionale en diepgaande aard van het leven en haar doelstellingen.

Laten wij eens terugkijken op de situatie aan het einde van de 19e eeuw, toen Mevrouw Blavatsky opnieuw de aloude wijsheidsleringen bekendheid gaf. Buiten India waren er nauwelijks mensen die beseften dat het leven één is, een geheel, en dat alles bewustzijn is in dit uitgestrekte universum. Vandaag de dag zijn er echter veel mensen die goed nadenken – filosofen, wetenschappers, ecologen en anderen – die onderlinge verbanden en verenigende krachten in het gehele universum zien. Sir William Rees, de vooraanstaande kosmoloog, bijvoorbeeld, zegt: 'Er bestaan hechte verbanden tussen sterren en atomen, tussen de kosmos en de microwereld'. Dit nieuwe maar oude inzicht wijst op een enorme verandering in de wereld van het denken, en Theosofen hebben vooruitgang in deze richting grotendeels gestimuleerd door middel van geschriften, lezingen, studies, persoonlijke contacten en niet in het minst door gedachtengolven. Theosofen hebben geholpen bij het in beweging zetten van trillingen in de onzichtbare sfeer van het denken, door hun contemplatie en meditatie, die repercussies hebben

gehad op het menselijk bewustzijn als geheel. Misschien zijn wij niet de enigen geweest die dit gedaan hebben, maar wij waren pioniers.

Is het de plicht van Theosofen om bijeenkomsten bij te wonen, of lid te worden van loges van de Vereniging en deel te nemen aan studie en discussie? Er zijn leden die niet bereid zijn om zulke 'verplichtingen' na te komen; sommige anderen beschouwen zulke activiteiten als een deel van een geaccepteerde routine in hun leven. Maar leden die echt toegewijd zijn aan het doorvoren van het hoge ideaal van menselijke vooruitgang en volmaking komen bijeen, denken en bespreken deze dingen samen – vreugdevol, niet met tegenzin – om de weg vrij te maken voor het licht van wijsheid om hun denken te doordringen. Gezamenlijk onderzoek, serieuze discussie en studie bevorderen niet alleen individueel begrijpen, maar verenigen het denken. Het Achtvoudig Pad, zoals gegeven door de Boeddha, verwijst naar juist inzicht en juist denken; de juistheid ontstaat door diepgaand onderzoek en juiste perceptie.

Het is gemakkelijk om het belang van juist denken te negeren of af te kraken. *De Stem van de Stilte* zegt: 'Het denken is de grote doder van het Werkelijke. Laat de discipel de doder doden.' Dit betekent niet dat wij gedachteloos kunnen leven op het empirisch niveau van onze gewone activiteiten, of terugvallen op de onbewuste volmaaktheid van de pre-menselijke staat. In het laatste geval overheerst de onschuld en functioneert de intelligentie van de natuur, die wij instinct noemen. Maar op het menselijk niveau heeft het denken een belangrijke rol bij het sturen van activiteiten. Wanneer het denken persoonlijk is en op zichzelf gericht, wordt het denken verwrongen en de handeling slecht. Ik denk dat we Krishnamurti's beweringen slecht begrijpen als we menen dat hij bedoeld heeft dat alle gedachteprocessen vermeden moeten worden. In feite heeft hij gezegd: 'Het is alleen een verstand dat in staat is tot denken, dat een nieuwe wereld kan

scheppen waar geen misère en geen verdriet is.' Hij verwijst in ieder geval naar juist denken. Natuurlijk kunnen wij het niet zonder te denken. Maar zoals hij vaak zei: "Gedachten moeten op de juiste plaats komen en het denkvermogen moet juist gebruikt worden".

Veel van de nare dingen van tegenwoordig komen voort uit onjuist denken en een verkeerde kijk op de wereld. Onderzoek heeft aangetoond dat de toename van geweld die wij tegenwoordig ervaren in niet geringe mate te wijten is aan de gewelddadige tonelen die op het beeldscherm te zien zijn, en aan fictie waarin misdaad en geweld centraal staan. Aan de andere kant verklaarde de aloude Indiase literatuur die handelt over toneel, dans en andere kunst, dat kunstzinnige uitingen zich volledig zouden moeten onthouden van het presenteren van taferelen van moord, geweld en sensualiteit. Zij wisten dat de boodschap die door zulke voorstellingen overgebracht wordt, is dat geweld en sensuele bevrediging in veel situaties een toepasselijke respons vormen. Zij vormen het denken langs deze lijnen en derhalve is het in de huidige wereld een dagelijkse realiteit geworden om te verkrachten, te schieten, levens op te blazen en andere gruwelijkheden te plegen.

Verkeerde gedachten worden gegeneerd door onbekendheid met de fundamentele wetten van het universum en een onjuiste kijk op het leven. De overheersende idee bijvoorbeeld dat deze wereld is samengesteld uit menselijke en andere levende wezens die niet aan elkaar gerelateerd zijn, met aparte doelen en interesses, kan slechts agressie en verkeerd handelen oproepen. Zo ook een levensconcept waarin alleen de mens belangrijk is en dieren, planten en andere wezens beschouwd worden als gebruiksvoorwerpen, niet als voelende wezens met gevoelens van pijn, affectie of vertrouwen, resulteert in het egoïsme dat zo kenmerkend is voor de moderne wereld. Waarom wordt wreedheid jegens mensen en dieren op zo'n grote schaal geaccepteerd zonder

dat iemand daar vraagtekens bij zet? Omdat mensen niet vinden dat zulk gedrag immoreel is. Hun levensconcept is er een waarin alleen de mens waarde heeft, of veeleer, alleen bepaalde klassen menselijke wezens worden als echte mensen beschouwd.

De aloude wijsheid zegt dat alles in het universum leven en intelligentie is, inclusief mineralen en schijnbaar levenloze dingen; overal is er een innerlijke bewustzijnsrespons, zelfs wanneer wij deze niet waarnemen omdat wij er niet gevoelig genoeg voor zijn. Pijn en vreugde, angst en vertrouwen zijn alle de ervaringen van alle levende schepselen, hoe klein ook. Als een gedachte juist is, is deze gebaseerd op de visie dat wij ons bevinden in een levend, ongedeeld universum; dan zijn vriendelijkheid, vrede en vreugde een natuurlijk deel van ons.

Laat ons ook bedenken dat al onze gedachten en gevoelens overgebracht worden; zij verspreiden zich in alle richtingen. Door ons worden andere mensen voortdurend beïnvloed tot het hebben van juiste of verkeerde gedachten. Nog krachtiger dan de visuele beelden die op het beeldscherm geproduceerd worden waardoor zo veel mensen geconditioneerd zijn, zijn de trillingen in de psychische wereld van emotie en gedachte. In boeken zoals *Gedachtenkracht* van Annie Besant en *Gedachtenvormen* van C.W. Leadbeater heeft de theosofische literatuur het publiek belangrijke informatie gegeven over onzichtbare gebeurtenissen. Als wij ons vertrouwen in de ideeën die ons tot de Theosofische Vereniging gebracht hebben, niet kwijtgeraakt zijn, beseffen wij dat onze gesprekken op bijeenkomsten, studiegroepen en conferenties, en zelfs informele gesprekken en onderzoekingen aan de maaltijd of tijdens een wandeling, een krachtig effect kunnen hebben op het menselijk bewustzijn, ons eigen en dat van de mensheid in het algemeen. Wij zijn voortdurend ons denken en intellect aan het zuiveren en versterken, of het tegendeel aan het doen; elke dag van ons leven laten wij gedachten die bijdragen aan ware vooruit-

gang of het tegendeel ervan de wereld instromen. Deze vormen van theosofisch werk mogen niet opgevat worden als een routineklus, noch mag hun belang gebagatelliseerd worden. Zij zijn een mate van de verantwoordelijkheid die wij voelen voor de voortgang van de mensheid en van ons begrip van het werk dat wij onder handen hebben.

Wijze mensen hebben ons geleerd dat wij van alles in het leven kunnen leren, van mensen die verkeerde dingen doen evenzeer als van goede mensen, van pijn evenals van plezier. 'Niemand is uw vijand, niemand is uw vriend. Allen gelijkelijk zijn uw leraar.' Als iemand fout handelt, kunnen wij van hem of haar leren wat wij niet moeten doen. Als iemand deugdzaam en goed is, hebben wij een gelegenheid om hem of haar dat na te doen. Spirituele leerlingen leren overal van, van elke omstandigheid, waarbij zij hun aandacht en hun hart geven. Als er in een discussie een domme opmerking gemaakt wordt, stimuleert dat een nader onderzoek van de waarheid. Zowel de saaie als de geniale spreker kunnen bedachtzame vragenstellingen oproepen in het denken van een intelligente en broederlijke luisteraar. Wanneer zowel wat wij het goede noemen als het kwade onze energieën aanwakkeren, worden wij al snel rijper en dus beter in staat anderen een dienst te bewijzen.

Voor een succesvolle bestudering van het leven moet de student uitgerust zijn met een gevoelig, open en alert denkvermogen. Serieuze deelname aan theosofische studie in een geest van samenwerking transformeert het denken in deze richting. Het observeren van het leven en van de vele relaties die wij hebben met onze medemens en met de rest van de natuur zorgt ook voor verdieping van het bewustzijn; anders leren wij misschien oppervlakkig, zonder de noodzakelijke leerstof te assimileren.

In de TS heeft de nadruk altijd gelegen op openheid in de benadering van Waarheid en harmonieuze relaties. Wanneer wij samenwerken in een groep die broederlijk

en harmonisch is, zijn de trillingen die teweeggebracht worden in de innerlijke werelden sterk en helpend. Kwaadwilligheid en bitterheid van enige aard hebben het tegengestelde effect. In haar opstel over *Praktisch Occultisme* benadrukt Mevrouw Blavatsky herhaaldelijk het belang van het feit dat leerlingen vrede hebben met hun hele omgeving, en de noodzaak om op elkaar afgestemd te zijn, waarbij iedere vijandige gedachte wordt verjaagd. Samenwerken in een volkomen broederlijke geest, waarbij een open denkvermogen wordt betracht jegens waarheid, waar die ook vandaan mag komen en in welke vorm die zich ook voordoet, is een eigenschap van werkelijk theosofisch werk.

Het is niet moeilijk mensen te verenigen door geloof in dogma's, of ideeën na te jagen en te filosoferen zonder universeel broederlijke relaties. De Theosofische Vereniging heeft een unieke mogelijkheid om in de voorhoede te zijn van het denken in de wereld, omdat men er aangemoedigd wordt zowel open te zijn bij het zoeken naar Waarheid alsook een ruim en sympathiek hart te hebben. Alleen zo'n groep mensen, getraind in de geest van universaliteit en om de levensmysterieën diepgaand te onderzoeken, kan zich in de voorhoede van vooruitgang bevinden.

Uit: *The Theosophist*, januari 2001
Vertaling: A.M.I.

'Het opperst Zelf werd nooit geboren, kent geen dood,
kwam voort uit niets en niets kwam voort uit Dat,
ongeboren, eeuwig blijvend, onveranderlijk,
blijft Het steeds onbewogen ook als het lichaam sterft.

Als hij die doodt denkt dat Zelf te doden,
of als hij die gedood is denkt dat Het sterven kan,
begrijpen zij Het niet, zij kennen niet de Waarheid,
het eeuwig Zelf kent noch doden, noch gedood worden.

Het Zelf is kleiner dan klein en groter dan groot,
Het woont diep in het hart van ieder wezen;
wie geen begeerte kent en tot rust is gekomen,
die schouwt dat goddelijk Zelf en is van zorg bevrijd.

Zittend snelt Het voort over geheel de aarde,
in slaap verzonken komt Het overal,
wie verder, buiten mij, zou dit goddelijk Zelf nog kennen,
dat Zelf dat vreugde is en dat geen vreugde kent.

Hij die dat goddelijk Zelf door overpeinzing kent,
als zonder lichaam temidden van hen die in een lichaam leven,
onveranderlijk in een wereld van verandering, hoogverheven
en toch aldoordringend; die wijze is bevrijd van leed.

W.H. van Vledder
"Het mysterie van het Zelf, Upanishaden",
Katha Upanishad I.2.18 - I.2.22

De ene niet-dualistische realiteit

– Jack Patterson

De niet-dualistische aard van de *Ene Realiteit* werd duidelijk onder woorden gebracht door H.P. Blavatsky, maar het is waarschijnlijk waar dat de volle implicaties van haar eerste fundamentele grondstelling, zoals vermeld in *De Geheime Leer*, sedertdien maar door zeer weinigen gerealiseerd zijn¹. Het is aan een paar intuïtieve wetenschappers - hoofdzakelijk fysici - overgelaten om dit helder en in moderne terminologie te formuleren: het fundamentele niet-dualisme dat HPB vooropstelde.

In zijn boek *The Spectrum of Consciousness* zegt Ken Wilber:

Denkt u eens aan het essentiële inzicht van het werk van Heisenberg, Schrodinger en Einstein - dat het weefsel van de realiteit er een is waarbij de observeerder en het gebeuren, het subject en het object, de kenner en het gekende onscheidbaar zijn, d.w.z. Zij zijn één. Dit soort weten dat niet-dualistisch is, intiem is en direct, laat zich niet codificeren en analyseren².

Maar laten we, voordat wij de bevindingen van deze natuurkundigen verder beschouwen, eens kijken wat H.P. Blavatsky feitelijk gezegd heeft over de *Ene Realiteit*.

In *De Geheime Leer* stelt zij een fundamentele eenheid voorop waarin alles bestaat: 'Er is een Absolute Werkelijkheid, die voorafgaat aan alle geopenbaarde, geconditioneerde Zijn... Deze Oneindige en Eeuwige Oorzaak... is de Wortelloze Wortel van 'alles dat was, is, of ooit zal zijn'... Vrij van alle eigenschappen. ...het is eerder 'Zijn-heid' (*Be-ness*) dan 'Zijn'... en gaat alle gedachte of bespiegeling te boven'³.

Tijdens het laatste jaar van haar leven, in Londen, gaf HPB een reeks wonderbaar-

lijk rijke lessen over *De Geheime Leer*. Gelukkig maakte commandant Bowen hiervan aantekeningen, die zijn uitgegeven in het boekje *Madame Blavatsky over de Studie van Theosofie*, waaruit ik het volgende citeer:

“De leer zegt dat het bestaan EEN is, niet een verzameling van zaken die met elkaar verbonden zijn... Omdat het absoluut is, is er niets buiten. Het is AL-ZIJN. Het is ondeelbaar, anders zou het niet absoluut zijn. Als er een deel van afgescheiden zou kunnen worden, zou het overblijvende deel niet meer absoluut zijn, omdat er direct sprake zou zijn van een vergelijking tussen het overblijvende en het afgescheiden deel. Vergelijking is onverenigbaar met enig idee van absoluteheid. Daarom is het duidelijk dat dit fundamentele ENE Bestaan of absolute Zijn, de REALITEIT moet zijn in elke vorm die er is⁴.”

In het licht van het bovenstaande kunnen wij zien dat *Brahman* correct beschreven wordt als de ‘Ene zonder Tweede’. Maar de vaak gebruikte aanhaling uit de *Bhagavad Gita* - ‘Ik schiep het universum met een deel van mijzelf maar ik blijf bestaan’ - lijkt een halve waarheid omdat wij, door een fragment te postuleren, afgescheiden van het overblijvende geheel, het begrip dualiteit aanvaarden.

Op dezelfde manier zou (zoals Dr. Taimni heeft aangetoond), de volgende zin uit de *Upanishaden*, ‘Leid mij van het onwerkelijke naar het werkelijke’ juist uitgedrukt worden als ‘Leid mij naar het bewustzijnsniveau waar het werkelijke en het onwerkelijke gekend worden als hetzelfde’.

Commandant Bowen schreef ook de volgende woorden van HPB op: ‘De mens is de microcosmos. Aangezien hij dat is, bestaan alle hiërarchieën des hemels in hem. Maar in waarheid is er noch macrocosmos noch microcosmos, maar EEN Bestaan. Groot en klein bestaan alleen maar zo als voorstellingen van een beperkt bewustzijn⁵. In *De Geheime Leer* wordt duidelijk gemaakt dat de mens in zijn hoogste aspect (*atma*) één is met de Hoogste Werkelijkheid - een vonk van de Uni-

versele Overziel. HPB zei vaak het volgende, waarvan wij pas nu de betekenis beginnen te begrijpen: ‘*Wij delen één bewustzijn*’.

Een bewustzijn dat niet-dualistisch is

Wanneer wij bovenstaande beweringen overdenken, gebaseerd op de eerste grondstelling, moeten wij wel de conclusie trekken die een belangrijk uitvloeisel is van de Grondstellingen. De mens kan alleen zichzelf waarlijk kennen wanneer hij zijn eenheid met het Ene Bestaan kent, en om dit te kunnen, moet hij het bewustzijn ervaren dat niet langer scheidend werkt. Dit is natuurlijk het doel van Yoga. Maar het bewustzijn van de mens functioneert normaliter in een wereld van dualiteit - van subject en object, genot en pijn. Zolang de mens zo verdeeld is, kan hij de werkelijkheid of zichzelf niet kennen. Ken Wilber citeert de Zenboeddhist D.T. Suzuki, die duidelijk maakt hoe dualiteit ontstaat in het menselijk verstand:

“De wil (atma) wil zichzelf kennen, en het bewustzijn wordt gewekt, en met het ontwakken van bewustzijn, wordt de wil in tweeën gesplitst. De ene wil, heel en compleet in zichzelf, is nu tegelijkertijd de handelende persoon en degene die dat observeert. Aldus is de mens in staat gesteld te zien, maar tegelijkertijd is er iets dat hij, als observeerder, niet kan zien, en dat is zijn eigen ware natuur⁶.”

Wilber benadrukt de notie van Eenheid door het de ‘naadloze jas van de Realiteit’ te noemen, maar ik denk dat het voortdurende tweedimensionale oppervlak van een bol een nog betere analogie vormt. Als het oppervlak van de bol glad is en uniform van kleur, past het in de definitie van HPB dat het ‘zonder eigenschappen’ is. In feite zou een insect niet doelgericht het oppervlak ervan kunnen bereiken omdat er geen referentiepunt zou zijn om vanuit te navigeren. Het zou in eindeloze kringen rondreizen in een zee van Eenheid. Natuurlijk is de analogie niet volmaakt omdat we ons niet kunnen voorstellen dat het insect de transcendentale ervaring zou hebben waarvan de degenen die cosmissch bewustzijn

gekend hebben, ons vertellen dat het 'alle beschrijving te boven gaat'. Maar laten wij hier niettemin op doorgaan. Als de bol beschreven is of ingesneden of vervormd, krijgt het oppervlak daarbij kenmerken en wordt dualiteit geschapen.

Het menselijk denken bouwt deze eigenschappen op in de wereld van gedachten en gevoelens van de persoonlijkheid en vergeet de 'naadloze jas van de Werkelijkheid' achter de illusoire wereld van gedachten, gebaseerd op subject-object relaties. Een aanhaling uit G. Spencer Brown vat dit op een andere manier samen:

*'De wereld die wij kennen is geconstrueerd om zichzelf te kennen. Maar om dat te kunnen doen, moet het zich verdelen in tenminste een toestand die ziet, en een die gezien wordt. In deze afgesneden staat is wat het ook maar ziet slechts gedeeltelijk zichzelf. Bij iedere poging om een object te zien, moet het handelen om zichzelf te onderscheiden van zichzelf'*⁷.

Ahamkara en Maya

HPB drukte dit idee niet helemaal op dezelfde manier uit, maar ze legde wel uit dat *ahamkara*, het ik-bouwende egoïstische principe, de maker is van de 'Onwetendheid' van gebrek aan bewustzijn dat de persoonlijkheid zelf 'misleidend jegens zichzelf' maakt en hem afscheidt van het Universele Zelf.

De identificatie van het zelf met objecten is, naar men zegt, te wijten aan 'valse' indrukken die zich vasthechten in ons denken terwijl het grote ontvouwen van Goddelijke Ideatie voortschrijdt zonder dat wij ons ervan bewust zijn. Dit is *maya*, de grote illusie, het uitmeten van de fenomenale wereld om ons te verleiden tot acceptatie van de werkelijkheid van de

objectieve wereld. Hoe noodzakelijk deze identificatie ook was in het vroegste evolutionaire proces, toch moet zij teruggedraaid worden voor diegenen die ernaar streven Eenheid te ervaren. Er moet een beweging op gang gebracht worden, weg van dualiteit naar non-dualiteit. Ken Wilber vat dit proces samen:

*'Aldus is de echte wetende één met het kennisuniversum - alles wat u observeert is niets anders dan uzelf die het observeert. Wanneer u neerdaalt in de diepste basis van uw bewustzijn, vindt u daar het universum - niet het valse universum van objecten buiten uzelf, maar het echte universum, dat niet langer voorgesteld wordt als gescheiden in subject en object. Helemaal onderin uzelf valt u uit uzelf in de Realiteit'*⁸.

Er is geen verschil tussen die Werkelijkheid en de 'Ene Absolute Werkelijkheid die voorafgaat aan alle geopenbaarde, geconditioneerde Zijn' dat HPB postuleert in haar eerste grondstelling.

Zij legde het fundament waarop de voorhoede van de hedendaagse wetenschappers hun ideeën over non-dualiteit en het weefsel van Realiteit aan het baseren zijn.

Verwijzingen

1. H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine*, (Adyar edition) Vol.I,p.79
2. Ken Wilber, *The Spectrum of Consciousness*, (Quest Edition, 1977),p.42
3. HPB ib., I,p.79
4. Robert Bowen, *Madame Blavatsky over de Studie van Theosofie*, pp.7-11
5. Robert Bowen, ib., p. 11
6. K.Wilber, ib., p.29
7. Ib., p.86
8. Ib., p.102.

Uit: *Theosophy in New Zealand*,
maart 2000
Vertaling: A.M.I.

Broederschap: van individueel naar groepsbewustzijn

– Joy Mills

Hoe vaak hebben in de afgelopen 125 jaar leden van de Theosophical Society niet de welbekende woorden herhaald: 'Het vormen van een kern van de Universele Broederschap der Mensheid...'? Maar wat is nu eigenlijk een 'broederschap'? Is het een soort algemene verzameling van mensen van allerlei nationale, etnische, religieuze en sociale achtergronden, een soort samengesmolten amalgaam van nietszeggende en vrijwel anonieme eenheden die op de een of andere wijze bij elkaar gekomen zijn in een los verband vanuit bepaalde gedeelde interesses? Of is het een groep uiterst individualistische gemotiveerde mensen die tot een bepaalde visie zijn gekomen en besluiten zich in te spannen om die visie werkelijkheid te laten worden? Of zijn er andere definities voor dit allesomvattende en vaak ontroerende begrip 'broederschap'?

Joy Mills is voorzitter geweest van de T.S. in Amerika en is international vice-president geweest.

Wanneer we onderzoeken wat er nu precies kan worden bedoeld met broederschap (als woord, begrip, ideaal, werkelijkheid of zelfs maar als motief voor het handelen), dan valt ons op dat er in onze hedendaagse wereld twee bewegingen lijken te zijn, die je met name bij jongere mensen ziet:

1. De eerste is een beweging in de richting van individuele ontwikkeling, een bewustzijn van hoe uniek je zelf bent, en vastbeslotenheid om 'jezelf' te zijn, wat dat ook moge betekenen. Er zijn de laatste jaren talloze boeken verschenen over zelf-ontwikkeling, het vinden van je eigen pad, het ontdekken van je eigen creativiteit, enz. Vaak heeft deze beweging geleid tot problemen van vervreemding, zelfs zelfdoding, eenzaamheid en veel vormen van psychotisch gedrag. Maar daarnaast heeft zij individuen ook de hoogste vervulling geschonken, ze uiterst creatief gemaakt en tot complete individualiteit geleid.

2. De tweede beweging leidde naar groepsdeelname, sociale betrokkenheid en handelen in dienst van de gemeenschap. Zoals dat ook bij de eerste beweging het geval was, leidde ook deze beweging zowel

tot problemen als tot positieve resultaten. Veel protestbewegingen, waartoe ook werkstakingen behoren, zijn gegroeid vanuit een zich verliezen van de individuele identiteit in een grotere beweging waarin het individu wordt meegesleept in een golf van emotionele opwinding zonder dat er (veel) bij nagedacht werd. Anderzijds zijn grote en nobele zaken tot stand gebracht door mensen die hun krachten bundelden om bepaalde doelen te bereiken: het stoppen van de wreedheid jegens dieren, de verklaring van de rechten van de mens voor de onderbedeelden, het protesteren tegen de doodstraf of werken aan het verwezenlijken van gelijke rechten voor allen.

Dit mag misschien een wat simplistische tweedeling tussen twee bewegingen lijken die in veel opzichten onze eigen wezenlijke dualiteit weerspiegelt, en wanneer we ze grondig zouden bestuderen zouden we midden in de gebieden van de sociologie, de ontwikkelingspsychologie en aanverwante onderzoeksterreinen terechtkomen. Ze sluiten elkaar echter niet wederzijds uit en zouden ook in onze eigen psyche herkend kunnen worden als (1) de behoefte aan persoonlijke bevrediging, aan het jezelf zijn en (2) de behoefte aan gezelschap, aan steun vanuit de groep, het verlangen om deel uit te maken van een groter ideaal.

Als we nu het cosmische perspectief erbij betrekken (om het onderwerp in een breder kader te plaatsen), dan kunnen we zien hoe Virginia Hanson in een uiterst diepzinnig artikel getiteld "Interactie tussen Individu en Groep", dat verscheen in het boek *The Universal Flame*, aantoonde dat 'de schepping van het universum een serie groepsprojecten was'. Tegelijkertijd waren de leden van die groepen - aangeduid met namen als Dhyani-Boeddha's, Dhyani-Chohans, de Elohim, Bouwers, Architecten, enz. - allemaal volledig Zelf-verwerkelijkte of geïndividualiseerde entiteiten, die volgens H.P. Blavatsky succesvol de menselijke en zelfs de mahatmische stadia van bewustzijn afgesloten hadden.

Blavatsky verwijst inderdaad naar deze collectieven in de volgende passages:

In de Esoterische filosofie is de Demiurg, of Logos, opgevat als de Schepper, slechts een abstracte term, een idee, zoals "leger". Evenals dit laatste de allesomvattende uitdrukking is voor een lichaam van actieve krachten of werkende eenheden -soldaten- is de Demiurg het kwalitatieve samenstel van een menigte Scheppers of Bouwers. (De Geheime Leer, deel 1, blz. 416, TUP uitgave)

De hele Kosmos wordt geleid, beheerst en bezield door een bijna eindeloze reeks Hiërarchieën van bewuste Wezens, die elk een taak hebben te volbrengen... (GL I, blz. 301)

Nu volgen in deze menigte natuurlijk vele van de eenheden simpelweg een soort automatische koers, zonder enige gedachte (of wat 'gedachte' genoemd kan worden) over wat zij aan het doen zijn, als iemand deze entiteiten al zo kan antropomorfiseren. Maar, zeker in de hoogste niveaus van de verscheiden 'Hiërarchieën van bewuste Wezens', moeten diegenen zijn die *weten* waarmee ze bezig zijn, aangezien ze (zoals we net zeiden) al door het mensenrijk heengegaan zijn oftewel zelf-bewustzijn hebben verworven. Dat dit zo is wordt ook bevestigd door HPB:

Iedere zogenaamde 'Geest' is óf een ontlichaamd of een toekomstig mens. Zoals allen, van de hoogste Aartsengel (Dhyani-Chohan) tot de minst bewuste 'Bouwer' (de lagere klasse van Spirituele Wezens), mensen zijn die eeuwigheden geleden leefden, in andere manvantara's, op deze of op andere gebieden, zo zijn de lagere semi-intelligente en niet-intelligente Elementalen allemaal toekomstige mensen. (GL I, blz. 304)

In *De Geheime Leer* wordt, zoals in alle theosofische literatuur, de nadruk gelegd op de ontwikkeling of evolutie van het bewustzijn. Bewustzijn is, zoals al vaak

gezegd is, een enkelvoudige term, nooit een meervoudbegrip. Dat wil zeggen dat het verwezenlijken of ontvouwen ervan altijd plaats vindt in een enkel bijzonder individu. Dit kunnen we gemakkelijk genoeg testen: we kunnen er nooit volledig zeker van zijn dat wat wij ervaren precies hetzelfde is als wat een ander individu ervaart. Communicatie maakt het ons mogelijk te vergelijken en als de vergelijkingen dicht bij elkaar liggen, trekken wij daaruit al snel de conclusie dat er sprake is van een gelijke ervaring; maar misschien is er hoogstens sprake van een gelijksoortige beschrijving.

We moeten een bewustzijn ontwikkelen dat tegelijkertijd uniek is voor elk individu én wederzijds ondersteunend en deelnemend. Het is deze parallelle ontwikkeling die zeker nodig is voor een werkelijke broederschap, of liever voor het verwezenlijken hiervan.

Aangezien je zou kunnen zeggen dat we ons, in zekere zin, aan het voorbereiden zijn op die aeonische toekomst wanneer we als Dhyān-Chohans of Logoi (bewust) zullen deelnemen aan het scheppen en onderhouden van een universum (dat doen we nu in zekere zin ook al, maar grotendeels onbewust), kan het nuttig zijn om te onderzoeken, zowel door middel van een projectie van ons voorstellingsvermogen als door een analyse van onze huidige situatie, wat er van ons verlangd kan worden bij het leren individuen te worden en tevens bij het leren samen te werken in groepen. Dit betekent dat we een bewustzijn moeten ontwikkelen dat tegelijkertijd uniek is voor elk individu én wederzijds ondersteunend en deelnemend. Het is deze parallelle ontwikkeling die zeker nodig is voor een werkelijke broederschap, of liever voor het verwezenlijken hiervan.

Hierbij kan men opperen dat de Hiërarchie van Adepten, de Innerlijke Broederschap, zoals zij vaak genoemd wordt, heel goed als ‘model’ of paradigma kan dienen voor deze tweevoudige ontwikkeling van het bewustzijn. Elk van de Adept Broeders (we hoeven slechts de manier van schrijven van de twee Mahatma’s KH en M te vergelijken om dit te bemerken) heeft zijn eigen unieke aard, zijn eigen individuele stijl als het ware, terwijl tegelijkertijd volkomen duidelijk is dat zij samenwerken voor hetzelfde doel. Hierover zou nog veel meer gezegd kunnen worden, maar als je de *Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett* zorgvuldig bestudeert zul je er veel in vinden over hoe werkelijk Zelf-gerealiseerde individuen hun eigen uniciteit bewaren terwijl ze tegelijkertijd een ware broederschap vormen bij het vervullen van een gemeenschappelijk doel.

Er rijzen twee zeer wezenlijke vragen wanneer we proberen een onderzoek te doen naar de tweevoudige beweging in het bewustzijn die zowel individueel als groepsontwikkeling behelst. De eerste vraag die heel natuurlijk naar boven komt is: Wat is eigenlijk een individu? En de tweede moet dan wel luiden: Wat wordt er met een groep bedoeld? Pas wanneer deze twee vragen beantwoord zijn, kunnen we beginnen een omschrijving te geven zowel van de juiste relatie tussen individu en groep en omgekeerd als van de juiste relatie tussen individuen in een groepsituatie. We kunnen hieraan tussen haakjes toevoegen dat een analyse van deze vragen direct leidt tot een dieper begrip van het Eerste Doeleinde van de T.S., maar ook, en nog directer, betekenis heeft voor ons werk in de loges, studiecentra en andere groepsverbanden onder auspiciën van de T.S.

De Jungiaanse psychologe dr. Marie-Louise von Franz heeft een groep gedefinieerd als ‘een verzameling mensen die intellectueel en emotioneel met elkaar verbonden zijn en waarbinnen eenieder een bepaalde rol vervult’. Er zijn, zoals we weten, veel soorten verzamelingen van individuen: een massa b.v. die een toeval-

lige opeenstapeling van mensen kan zijn of een kliek, die vaak niets anders is dan een hele grote menigte die vanuit een emotie en instinctmatig bij elkaar gekomen is, soms opgezweept door een fanatieke leider. In vele opzichten is het fenomeen groep echter veel eenvoudiger te definiëren als het fenomeen individualiteit.

Laten we eens kijken naar het theosofische begrip van de mens als zevenvoudig wezen, met als evolutionair doel het ontwikkelen van een volledig bewustzijn op elk niveau of op elk gebied van onze zevenvoudige aard. We zouden kunnen zeggen dat, naarmate het bewustzijn zijn maximale potentie bereikt op een niveau van het ontwikkelingsproces, het zijn weg begint te zoeken op het volgende (van fysiek naar etherisch, van etherisch naar astraal, enz., waarbij het een ontwikkelingsproces volgt zoals dat in detail is uiteengezet in deel 2 van *De Geheime Leer*, wat echter gepaard gaat met enige verbaazingwekkende kenmerken wanneer deze beweging terecht komt op het *manasische* of mentale gebied). Tijdens deze beweging lijkt het voorgaande niveau waarbinnen het bewustzijn werkzaam was steeds objectiever te worden, terwijl het niveau waarop het thans werkzaam is voornamelijk subjectief blijft (b.v. we herkennen fysieke gewaarwordingen als contacten die we leggen met een objectieve wereld, terwijl onze gedachten als vrijwel geheel subjectief beschouwd worden in deze fase van onze ontwikkeling, ook al kunnen we intellectueel het feit accepteren dat 'gedachten dingen zijn').

Vanuit dit gezichtspunt is, wanneer we erkennen dat er op ieder niveau sprake is van een coördinatie van talrijke 'entiteiten' (HPB noemde ze 'levensatomen'), het verschijnsel van het functioneren als groep mogelijk in iedere fase van onze ontwikkeling. We hebben b.v. allang opgehouden ons zorgen te maken over de coördinatie van het totale vrijwel oneindige aantal 'levens' waaruit ons stoffelijk lichaam bestaat; meestal (tenzij er een ziekte optreedt) werkt elk deel in harmonie met

elk ander deel. Functioneren als groep is dus mogelijk in elke fase, al zullen de kenmerken ervan een weerspiegeling zijn van het niveau waarop het bewustzijn van de individuele eenheden waaruit de groep bestaat functioneert. Hier kunnen we weer het stoffelijk lichaam als voorbeeld nemen: we beschouwen het 'lichaam' als een enkele eenheid, in het bijzonder wanneer alles daarbinnen harmonieus werkt, maar in feite functioneert het alleen maar als eenheid onder optimale omstandigheden, d.w.z. wanneer ieder 'leven' (cel, orgaan, enz.) zijn eigen werk doet. Maar dat functioneren van het lichaam als groep oftewel eenheid lijkt op te houden wanneer een deel (orgaan of functie) niet goed werkt!

De groep wordt een oefenplaats voor het ontwikkelen van individueel bewustzijn en het ontwikkelen van individueel bewustzijn kan leiden tot het ontwikkelen van het functioneren als groep.

We zouden, analoog hiermee, kunnen zeggen dat een groep individuen op sociaal niveau volgens een zelfde soort patroon functioneert. De groep wordt dan een oefenplaats voor het ontwikkelen van individueel bewustzijn en omgekeerd kan het ontwikkelen van individueel bewustzijn leiden tot het ontwikkelen van het functioneren als groep. Er treedt een wederzijds effect op wanneer de ontwikkeling in evenwicht, harmonieus en doelgericht is. We ontdekken dan dat de groepservaring zijn plaats heeft binnen het patroon van het wekken van het individueel bewustzijn op elkaar opvolgende hogere niveaus, en op een zich steeds verder uitbreidende schaal. De uniekheid van het individu, die het resultaat is van de ontwikkeling van het bewustzijn een individu te zijn, valt samen met het groepsbewustzijn op een wijze waardoor zowel het individu als de groep wederzijds verrijkt worden. Dan ontstaat daaruit ware broederschap.

Om te begrijpen wat een individu precies is kunnen we misschien een opmerking in herinnering brengen van HPB. Waar zij schrijft over de twee hogere beginselen, Atman en Buddhi, maakt ze duidelijk dat deze twee (die bekend staan als de Monade, een enkele eenheid hoewel tweevoudig in structuur) ‘geen individualiteit kunnen hebben op aarde, tenzij er (a) het Denkvermogen, het Manas-Ego, is om zichzelf waar te nemen en (b) de aardse valse persoonlijkheid, oftewel het Lichaam van egogerichte verlangens en de persoonlijke Wil is om hen een basis te geven (SD II, p. 214). Meer specifiek verklaart ze: ‘Om de zevenvoudige mens te voltooiën, om aan zijn drie lagere beginselen de geestelijke monade toe te voegen...zijn twee verbindende beginselen nodig: *Manas* en *Kama* (GL II, blz. 86). Door middel van *kama-manas*, zou je dus kunnen zeggen, weerspiegelt en functioneert *ahamkara* oftewel het ‘Ik-scheppend’ vermogen van het Universeel Denkvermogen als individueel bewustzijn.

Individueel bewustzijn is in feite geworteld in en komt voort uit het Universele Denkvermogen.

Het is belangrijk op te merken dat individueel bewustzijn in feite geworteld is in en voortkomt uit het Universele Denkvermogen (*mahat* genoemd in de GL). Uit antropologische en psychologische studies weten we echter dat in primitieve samenlevingen het bewustzijn een groep te zijn beperkt is tot wat je zou kunnen noemen het zintuiglijk niveau, omdat er geen duidelijke grenzen zijn voor de individuele psyches waaruit de groep bestaat, geen duidelijk gevoel van individueel bewustzijn van ieder lid afzonderlijk aangezien zij zich slechts van hun identiteit bewust zijn als leden van een groep, clan, stam, enz. Bewustzijn gaat op dat niveau over in groepsbewustzijn zodat het individu schijnbaar niet buiten de groep kan functioneren.

Deze fase, die door de antropoloog L. Levy-Bruhl als *participation mystique* aangeduid werd, is door de Jungiaanse psycholoog dr. Esther Harding gedefinieerd als een fase die ‘te maken heeft met het projecteren van *onbewuste* inhouden op een omgeving, op mensen of op zaken of situaties, waarbij men ze behandelt als waren zij eigenschappen van het object en men ze niet herkent als zaken die iets te maken hebben met de eigen psyche van het individu, laat staan dat men ze beschouwt als zaken die werkelijk behoren bij een echt ik’ (*The I and the Not-I*, M. Esther Harding, blz. 42). ‘Het gevoel een individu te zijn’, zo vervolgt ze, ‘zal dus onvoldoende aanwezig zijn en heeft de anderen nodig om erkend te worden’ (idem, blz. 49). In zekere mate zijn we allemaal slachtoffers van deze situatie, vooral wanneer we ons niet bewust zijn van de mate waarin onze onbewuste projecties ons oordeel, onze reacties, en zelfs ons handelen beïnvloeden, in het bijzonder ten opzichte van anderen in de groepen waarvan we deel uitmaken. Een aantal psychologen heeft gesteld dat wanneer er mensen bij elkaar komen, ook al hebben ze de intentie een positieve en idealistische vereniging te vormen, het er maar al te vaak op uit draait dat alle negatieve eigenschappen in de individuen waaruit de groep bestaat moeilijkheden gaan veroorzaken. Als de individuen zichzelf niet bewust zijn van hun onbewuste projecties, d.w.z. wanneer zij zich niet bewust zijn van hun eigen reacties, dan kan zelfs de meest idealistische groep ertoe komen destructief te handelen. Hoe vaak is dit al niet binnen onze loges en studiecetra gebeurd! De positieve kant hierbij is dat we ons vaak bewust kunnen worden van onze projecties, de projectie van onze voor- of afkeuren, van onze vooroordelen, onze oneerlijke meningen, enz. doordat we ze als het ware gespiegeld zien binnen de groep. De groep zelf wordt tot een spiegel waardoor we zo’n bewustzijn bereiken en helpt zo het individu zijn bewustzijn te ontwikkelen tot een verder of dieper niveau van gewaar zijn.

Veel hangt af van de eerlijkheid van ieder individu binnen de groep om zijn of haar projecties onder ogen te zien, ze te erkennen en er dan verantwoordelijkheid voor te accepteren. Het proces kan tot een voortdurende schepping van hogere vermogens van bewust gewaar zijn leiden voor zowel het individu als, door middel van dat individu, voor de groep als geheel. Het is een proces waarin individuele groei de groei van de groep bevordert en omgekeerd. In zo'n situatie (loge of studiecentrum) is er een ware broederschap die ontstaat is vanuit de opwindende samenkomsten die verkennen en te ontdekken. Ieder eenheid draagt creatief bij aan het geheel en het geheel wordt méér dan de som van de samenstellende eenheden.

Een belangrijk element om de groei van het individuele bewustzijn vast te stellen is de motiverende kracht die op het niveau van de persoonlijkheid verschaft wordt door *kama*, passie of verlangen, het dynamische aspect van de psyche. Het is *kama* dat ons maar al te vaak in moeilijkheden brengt, maar het kan ook de energie verschaffen om ons omhoog te stuwten. Het verlangen naar veiligheid kan er bijvoorbeeld toe leiden dat een individu gaat deelnemen aan een groep met een sterke leider, zodat de uitspraken van iemand anders gedachteloos worden gehoorzaamd, waarvoor we, zo lijken we te voelen, zelf geen verantwoording hoeven te dragen. Misschien vinden we het een tijdlang prettig om niet zelf verantwoordelijkheid te hoeven dragen, maar wanneer het bewustzijn niet meer genoeg heeft aan de mogelijkheden van zo'n groep, worden we gedwongen (misschien weer door *kama*) om ons verder te ontwikkelen. We beginnen vroegere waarden ter discussie te stellen; het denkvermogen is nu actiever en we erkennen dat we verantwoordelijkheid moeten aanvaarden voor onze eigen beslissingen. We hebben dan dus een stap gezet in de richting van een meer bewuste deelname binnen de groep.

Er is reeds gesteld dat groepsidentiteit op het niveau van *manas* of denkvermogen

een paar interessante kenmerken vertoont. Er is een leider, maar nu moet het een verkozen leider zijn, aangezien elk individu in de groep verantwoordelijkheid heeft aanvaard voor het welzijn ervan en daarom deelneemt aan de verkiezing. Daarmee worden conflicten niet voorkomen, maar nu probeert men door er goed over na te denken oplossingen voor te vinden, vaak door compromissen te sluiten. Vanuit dit niveau kunnen organisaties voor sociale verbetering in het leven geroepen worden (als voorbeeld kan, binnen de T.S., de groep een gemeenschappelijk doel vinden, ook al interpreteert men studiemateriaal verschillend, gericht op een of andere activiteit verbonden met de Theosofische Orde van Dienst). Dan wordt *manas* mede gekleurd door *buddhi* en conflicten op het zuiver *manasisch* niveau lijken makkelijker op te lossen. De groep zelf is gegroeid, terwijl tegelijkertijd de individuen daarbinnen zich op nieuwe wijze ontwikkeld hebben.

Elk individu binnen de groep is geheel zelf verantwoordelijk, rijp, zonder de invloed van passie, en de hele groep is effectief in zijn mededogen en bezorgdheid voor de mensheid als geheel.

Het lijkt erop dat de volgende stap in de evolutie een beweging zal zijn in zowel individueel als groepsbewustzijn in de richting van een nog dieper gewaar zijn van de ware betekenis van broederschap. We kunnen het zo stellen: wanneer de *manasische* impuls zichzelf volledig vervuld heeft, zal er een opening gemaakt worden voor een instroom van *buddhisch* bewustzijn en een nieuw organisatieprincipe zal zichtbaar worden. Elk individu binnen de groep is geheel zelf verantwoordelijk, rijp, zonder de invloed van passie (*kama*), en de hele groep is effectief in zijn mededogen en bezorgdheid voor de mensheid als geheel. Er kan geen mooier voorbeeld van deze volgende stap gevonden worden dan dat

wat ons gegeven is door de Broederschap van Adepten, de Hiërarchie van Hen die wij kennen als Mahatma's, Meesters van Wijsheid en Mededogen.

Groepsinteractie betekent het openstellen van het groepsbewustzijn voor grotere groei in wederzijds respect en begrip, omdat binnen ieder individu er een groei van bewustzijn is naar steeds weidsere perspectieven van mededogen en wijsheid.

Tot slot komt er nog een tamelijk paradoxaal feit naar voren uit onze beschouwing van de intieme relatie tussen het individu en de groep. Hoe meer het individu poogt zijn of haar eigen doelstelling naar voren te brengen des te afhankelijker hij of zij wordt van de groep als degene die uitgebuit moet worden en gebruikt om de eigen doelstellingen voorop te stellen. Maar hoe meer het individu zich inzet voor de doelstellingen en functies van de groep, daarbij zijn eigen vrijheid van denken bewarend en anderen aanmoedigend om dat ook te doen, des te meer hij zijn eigen individualiteit scherpt en definieert. In eerste instantie verliest hij, in zijn poging voor zichzelf meer plaats te claimen, alles wat hij zoekt, maar in tweede instantie, wanneer hij niet langer denkt aan zijn eigen belang, vindt hij zichzelf. Groepsinteractie, aldus gezien, betekent niet het oppoetsen van individuele ego's, maar juist het tegenovergestelde; het betekent het openstellen van het groepsbewustzijn voor grotere groei in wederzijds respect en

begrip, omdat binnen ieder individu er een groei van bewustzijn is naar steeds weidsere perspectieven van mededogen en wijsheid.

Als we, zoals in het begin gezegd is, aan het oefenen zijn voor een toekomst waarin we bewust zullen deelnemen aan het bouwen van universa, dan kan men stellen dat de T.S. een ideaal toneel is voor onze repetities. Niemand kan met succes oefenen zonder het gezelschap van andere meespelers in het toneelstuk, en de bewuste interactie van functies bepaalt voor iedereen het belang van zijn eigen rol. Hier op dit toneel zijn wij er om 'een kern te vormen van de Universele Broederschap der Mensheid', maar dat kunnen we alleen doen als we steeds dieper onderzoeken wat de wezenlijke aard is van die doelstelling in al haar implicaties en afsplitsingen. Want ons is gezegd dat 'de term "Universele Broederschap" geen holle frase is. De mensheid als geheel heeft het hoogste recht op ons... (want) ze vormt de enige veilige grondslag voor algemene zedelijkheid' (*Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*, brief 4, blz. 20). Onze verkenningstochten kunnen alleen ondernomen worden in een bewust leven vanuit dat ideaal, als individuen zowel als in groepen, in de voortdurende interactie tussen individueel en groepsbewustzijn door alle fases van bewuste ontwikkeling heen, waarbij de uitbreiding van het bewustzijn op elk niveau getest wordt op haar praktische uitwerking ten aanzien van het welzijn van de mensheid. Ja inderdaad, 'als het een droom is, dan is het tenminste een nobele droom voor de mensheid' en aangezien 'het de inspiratie vormt voor de *ware adept*', kunnen we geen minder doel nastreven.

Uit: *The Theosophist*, november 2000
Vertaling: LG

Naar wat ben je op zoek? Met wie ben je in gesprek?

– Fleming Hansen

Het zoeken naar een antwoord op de vragen ‘naar wat ben ik op zoek’ en ‘met wie ben ik in gesprek’ is een manier om te beginnen met ‘het ontdekken van het zelf’. Ik denk dat het van tijd tot tijd noodzakelijk is stil te staan bij je manier van leven en je doen en laten onder de loep te nemen.

Fleming Hansen is de Presidential Agent in Denemarken. Dit artikel is een weergave van een lezing gehouden tijdens de zomerschool in Slowakije, juni 2000.

Hoe speelt zich mijn dagelijkse leven af? Aan wat voor soort bijeenkomsten neem ik deel? Wat voor soort theosofische boeken lees ik? Ga ik af op wat mensen mij vertellen zonder er verder zelf over na te denken? Ben ik er zeker van niet een aantal nieuwe wegen in te slaan omdat iemand mij enkele nieuwe ideeën verteld heeft? Wordt mijn leven bepaald door toevallige gebeurtenissen?

Heb ik de theosofische lering vergeten: ‘Het heelal wordt van binnen naar buiten bestuurd en geleid’ en dat de mens een klein heelal is beheerst door dezelfde natuurwetten?

Misschien moet ik eens per dag de eenheid van alle dingen overpeinzen, dat alles bewustzijn is - het al omvattende Ene. Het lijkt erop alsof dit bewustzijn op een geheimzinnige manier van zichzelf bewust wil zijn, en wat erin gebeurt is in zekere zin een verstoring van de rust, waarin de jîva - het ene leven - tot aanzijn komt.

Laten we de twee woorden ‘bewustzijn’ en ‘jîva’ in ogenschouw nemen.

Bewustzijn

Bewustzijn in al zijn vormen en wisselende openbaringen is geest-stof - kracht en stof, of geest en substantie, zijn één - en daarom

is bewustzijn de zuiverste en meest verheven vorm van energie, de wortel van alle dingen en gelijk bestaand met de kosmische ruimte. Het is derhalve de basis en essentie van goden, monaden en atomen - de drie algemene stadia, kosmisch gesproken, van het heelal.

(*Occulte woordentolk*, G. de Purucker, pagina 20, 1981, Nederlandse uitgave.)

Jīva

Daar het woord is afgeleid van de Sanskriet werkwoordswortel Jīv, hetgeen leven betekent, is de letterlijke betekenis leven, speciaal in de betekenis, zoals die al genoemd werd in verband met het ENE LEVEN of de ENE KRACHT. Het wordt zelfs gebruikt als een synoniem van de Absolute en Onkenbare Godheid. Hoewel Prana en Jīva dikwijls als synoniemen gebruikt worden, daar beide woorden de gedachte van 'leven' of 'levensbeginsel' vertolken (hoewel Prana afkomstig is van een werkwoordswortel, die ademen betekent), is er in het occultisme toch een verschil tussen deze twee woorden. Jīva staat voor het Ene Leven - dat in het tijdperk van werkzaamheid of een Manvantara al-doordringend is; terwijl daarentegen Prana niet 'absoluut leven is, maar het aspect daarvan in een wereld van begoocheling'. Zo is Prana gelijk aan het levensbeginsel in de mens tijdens zijn leven op aarde en eveneens het levensbeginsel voor de aarde zelf. Men kan zeggen, dat, wanneer de dood intreedt, Prana terugkeert tot zijn bron of oorsprong, Jīva.

(*Het Goddelijk Plan*, G.A. Barborka, pag. 144, Nederlandse uitgave.)

Niets kan tot aanzijn komen op welk gebied dan ook - geopenbaard of ongeopenbaard - zonder dat leven, bijgevolg zijn wij dat bewustzijn en nemen aan dat leven deel en als we ons hiervan niet bewust zijn, blijkt avidya - onwetendheid - een wezenlijk onderdeel van ons leven. Juist door avidya kunnen we soms moeilijk accepteren en werkelijk begrijpen wat we bedoelen met 'universele broederschap'.

Wanneer de oude wijzen over onze wereld spreken als maya - een soort illusie - kunnen we proberen dit te zien als een wereld van het droombewustzijn. Wanneer we over iets dromen, is het tegelijkertijd werkelijk en niet werkelijk. Zolang als we dromen, is deze illusoire wereld voor ons de werkelijkheid, maar als we ontwaken weten we dat het een droom was. Misschien is deze wereld waarin we leven ook een droomwereld, omdat Boeddha zijn verlichting omschreef als een vorm van ontwaken.

Wanneer we ons wenden tot de *Vasishta Yoga*, treffen we er een verklaring aan van hoe het leven van de jīva in ons deel van de wereld tot stand kwam. Precies zoals we dit tegenkomen in de *Bhagavad Gita*, is Vasishta hetzelfde als Krishna en is Rama het evenbeeld van Arjuna.

Vasishta zegt:

Rama, Ik zal je nu vertellen hoe de jīva (levende ziel) ertoe kwam in dit lichaam te gaan wonen. De jīva dacht 'Ik ben van nature en gestalte een atoom' en nam bijgevolg de vorm van een atoom aan. Maar toch, kennelijk alleen in zijn verbeelding die niet overeenstemde met de werkelijkheid nam de jīva deze vorm aan. Precies zoals men misschien droomt dat men dood is en een ander lichaam heeft aangenomen, begint de jīva, die in werkelijkheid is samengesteld uit een uiterst ijl lichaam van zuiver bewustzijn, zich te identificeren met het stoffelijke en neemt een grofstoffelijk lichaam aan.

Net zoals een berg in een spiegel weerkaatst wordt en als in de spiegel wordt gezien, zo weerspiegelt de jīva de voorwerpen en activiteiten die zich buiten hem bevinden, en begint al spoedig te denken dat deze zich allemaal binnen in hem bevinden en dat hij het is die handelt en die de ervaringen opdoet.

Wanneer de jīva de uiterlijke wereld wenst te aanschouwen, ontwikkelen zich in het stoffelijk lichaam ogen. Op precies dezelfde wijze ontwikkelen zich de huid (tastorgaan), oren, tong, neus en de bewegingsorganen als gevolg van de bijbehoren-

de wens die in de jīva oprijst. Dan verbeeldt zich de jīva, die in het lichaam verblijft en een uiterst ijl lichaam van bewustzijn bezit, verscheidene uitwendige fysieke ervaringen en verscheidene inwendige psychologische ervaringen. Aldus raakt Brahman, in zijn openbaring als jīva, in verwarring, want hij verblijft in een onwerkelijke toestand, die zich echter voordoeft als werkelijkheid.

Dezelfde Brahman, die zichzelf als een eindig jīva is gaan beschouwen en bekleed met een fysiek lichaam, neemt de uiterlijke wereld waar, die vanwege de sluis van onwetendheid als materieel van aard lijkt te zijn. De een denkt dat hij Brahman is, iemand anders denkt dat hij iets anders is - op deze wijze verbeeldt de jīva zich dit of dat, en bindt zich bijgevolg aan de illusie van de wereld van verschijnselen.

Maar dit alles is louter verbeelding of gedachte. Zelfs nu is nooit iets geschapen: alleen de zuivere oneindige ruimte bestaat. Brahma, de schepper, zou niet de wereld kunnen scheppen zoals deze was voor de cosmische ontbinding, want Brahma verkreeg toen uiteindelijke bevrijding. Alleen cosmissch bewustzijn bestaat nu en altijd en zelfs daarin komen geen werelden, geen geschapen wezens voor. Het in zichzelf weerspiegelde bewustzijn blijkt schepping te zijn. Precies zoals een onwerkelijke nachtmerrie een zeker resultaat voortbrengt, zo schijnt deze wereld te leiden tot een realiteitsbesef in een toestand van onwetendheid. Wanneer ware wijsheid ontstaat, verdwijnt deze onwerkelijkheid.

Vashishta vervolgt:

“Zoals ik reeds aan je heb uitgelegd, O Rama, bestaat deze wereld uit eigenwaan en de talrijke voorwerpen van ervaring zijn niet geschapen, en bestaan daarom niet: al wat bestaat is Brahman, het absolute bestaan. Net zoals een opkomende golf gezien wordt op de onbewogen watervlakte van de oceaan, openbaart zichzelf op precies dezelfde wijze het wezen van jīva zelf wanneer het absolute als het ware ‘denkt’ dat het een jīva is. Net zoals iemand die in slaap is diverse schepsels in zichzelf scheidt

zonder ooit afstand te doen van zijn eigen unieke en enige werkelijke bestaan, zo brengt door zuiver gedachtekracht of wilsinspanning het absolute deze talrijke wezens voort terwijl Hij blijft die Hij is.” (*Vasistha's Yoga*, Swami Venkatesananda, pagina 52)

Nu terugkerend bij ons dagelijks leven, kun je zien dat we prana gebruiken als de levensenergie op ons gebied om onze eigen wereld van avidya - onwetendheid te scheppen. Wanneer H.P.B. in *De Stem van de Stilte* ons vertelt, dat het denken de grote vernietiger is van het werkelijke, is het nu net dat wat we aan het doen zijn, wanneer we - zonder hiervan bewust te zijn - levende gedachten scheppen. Van moment tot moment wordt door het samengaan van gedachte en prana die een eenheid vormen, onze zelf-geschapen wereld van begoocheling waarin we leven, veroorzaakt. Herinner de woorden van Jezus ‘Ik ben in de wereld, maar niet van de wereld’. Hij kan dat zeggen omdat hij - als een meester - niet in de val van een zelfgeschapen wereld loopt. Hij kan zeggen ‘Ik en mijn vader zijn één’ omdat hij, als een zelfbewust levend individu, zich ervan bewust is dat er alleen één wereld bestaat, die hij ‘mijn vader’ noemt.

De mens die het juiste begrip heeft van het ene leven, jīva, wordt een jīvanmukta genoemd. Hij wordt op de volgende wijze omschreven:

Jīvanmukta

Een hoogst mystiek en filosofisch woord dat ‘een bevrijde jīva’ betekent, een mens, of een entiteit die in evolutionaire ontwikkeling gelijk staat met een mens, die zich als een geïndividualiseerde monade heeft bevrijd of losgemaakt uit de knellende ketenen en bekoringen van de materiële gebieden.

Een jīvanmukta is niet noodzakelijkerwijs zonder lichaam; de term wordt trouwens heel vaak gebruikt als aanduiding van de meest verheven groep van ingewijden of adepten, die door evolutie de bindende aantrekkingskrachten of het magnetisme

van de materiële gebieden te boven zijn gekomen. De term wordt dikwijls gebezigd voor een mahâtma, belichaamd of onbelichaamd, en zo nu en dan ook als omschrijving voor een nirvani - iemand die tijdens zijn leven het nirvana heeft bereikt. Als de nirvani 'zonder lichaam' was, zou de mystieke en technische betekenis van jïvanmukta nauwelijks van toepassing zijn. Daarom kan, kort gezegd, een jïvanmukta een menselijk wezen worden genoemd dat

zelfs gedurende zijn leven op aarde volkomen bewust en met volledig gebruik van zijn vermogens in de hoogste delen van zijn constitutie leeft.

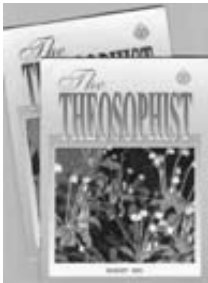
(*Occulte Woordentolk*, G. de Purucker, Nederlandse uitgave, pagina 78)

Dit was een beschrijving van iemand die 'de geest van het vuur gelegen in het hart' heeft gevonden.

Vertaling: Ton van Beek

Engelstalige Theosofische tijdschriften

Op de volgende tijdschriften kunt u zich abonneren via de Theosofische Vereniging in Nederland. De vermelde prijzen gelden voor een abonnement voor het jaar 2001. Abonnementen lopen van januari t/m december. Proefnummers kunnen op aanvraag, tegen betaling van een vergoeding, worden toegestuurd.

The Theosophist, officieel orgaan van de internationale president. Verschijnt 12 x per jaar; 18 x 24 cm; ± 36 blz. Prijs f 47,00

Adyar Newsletter. Verschijnt 4 x per jaar; 18,5 x 24,5 cm; 8 blz. Prijs f 10,00

The Quest, tijdschrift van The Theosophical Society in America. Verschijnt 6 x per jaar; 20,5 x 27,5 cm; ± 40 blz. Prijs f 59,00

Theosophical Digest, uitgegeven door de T.S. in de Filipijnen. Verschijnt 4 x per jaar; 13,5 x 20 cm; 128 blz. Prijs f 39,00

Inlichtingen: 020-6765672 of info@theosofie.nl

Atlantis, legende of geschiedenis?

– Maurice Secrest

In *De Geheime Leer* van H.P. Blavatsky, wordt het vroegere eiland Atlantis aangewezen als het ware tehuis van het Vierde Wortelras. En verder zou de huidige mensheid van deze Atlantiërs afstammen. Het is van belang dit verhaal te onderzoeken, want indien het waar is, vormt de Atlantische beschaving een belangrijke historische voorloper voor nagenoeg ieder van ons. Er komen echter verschillende tegenstrijdigheden in dat verhaal voor. Niettemin na het originele verhaal en een aantal recente archeologische ontdekkingen nauwgezet te hebben bestudeerd, geloof ik dat kan worden aangetoond dat de geschiedenis van Atlantis gebaseerd is op geschiedkundige gronden en geen mythe is. We worden door HPB zelf aangemoedigd tot een vergelijkende studie van *De Geheime Leer* en de resultaten van de wetenschap.

Maurice Secrest is lid van de Amerikaanse Afdeling van de Theosofische Vereniging.

Het verhaal en de problemen eromheen

De geschiedenis van Atlantis werd voor het eerst verteld in de dialogen van Plato (Critias en Timaeus) als een gebeurtenis in het leven van Solon, die een Grieks staatsman was en leefde van 638 tot 558 voor Christus. Tijdens een bezoek aan Egypte circa 593 voor Christus, ontmoette hij enkele Egyptische priesters. Toen hij merkte dat hun kennis van de Griekse geschiedenis veel groter was dan zijn eigen kennis, vroeg hij onderricht te worden in het ontbrekende deel van de geschiedenis. Het verhaal over Atlantis maakt een groot deel uit van die geschiedenis. Twee ernstige inconsistenties zijn er de oorzaak van dat geleerden de historische accurateste van deze geschiedenis in twijfel trekken en hen ertoe hebben gebracht het als een mythe te beschouwen. In de eerste plaats is er geen bewijsmateriaal voorhanden dat in die tijd een eiland van deze omvang en met die ligging in de Atlantische Oceaan bestond. Afzonderlijk wetenschappelijk onderzoek van de oceaانبodem levert geen enkel bewijs op dat dat deel van het verhaal kan ondersteunen: het is een geologische onmogelijkheid. In de tweede plaats is de tijd die voor de ouderdom van Atlantis vermeld

wordt ongelofelijk oud, waardoor een indrukwekkende beschaving uit het Bronzen Tijdperk in het midden van het paleolithische (stenen) tijdperk geplaatst wordt. Dit is een antropologische onmogelijkheid.

Na zorgvuldige bestudering van de vertelling van Plato over Atlantis, geloof ik dat het een samensmelting is van twee verschillende verhalen; in de eerste plaats, een beschrijving van het allereerste begin van Atlantis in de Atlantische oceaan in een tijd dat de zeespiegel veel lager was. En in de tweede plaats, een beschrijving van de laatste dagen van Atlantis net voor de ondergang toen Atlantis zich op het hoogtepunt van zijn rijkdom en macht bevond. Ik geloof dat het tweede verhaal plaats vond op een tijdstip veel meer nabij de tijd van Solon en zich eerder afspeelde in de Aegeïsche Zee dan in de Atlantische Oceaan. Er zijn een aantal aanwijzingen in het verhaal die deze theorie ondersteunen.

De Tijd Factor

Een verwarrende factor is de methode van de tijdrekenkunde over lange duur. Om mee te beginnen, het is bekend dat alle oude beschavingen op de hoogte bleven van de tijdrekening over lange duur door gebruik te maken van de cyclus van de maan. Elke beschaving was vanzelfsprekend op de hoogte met zowel de omlopen van de maan als van de (jaarlijkse) zon, en was verbijsterd over het feit dat de twee niet precies met elkaar sporen. Waar het voornamelijk om gaat is dat voor zover bekend is de jaarlijkse zonnecyclus op generlei wijze gebruikt werd bij het optekenen van waarnemingen, tot de Babyloniërs omstreeks 550 voor Christus begonnen met het vastleggen van gebeurtenissen waarbij werd uitgegaan van de jaarlijkse zonnecyclus. Solon, die van 638 tot 558 voor Christus leefde, zou volledig op de hoogte zijn geweest van de tijdrekening waarbij gebruik werd gemaakt van de omloop van de maan. Omdat er slechts één maatstaf was voor het registreren van tijdperken, zou hun woord hiervoor zeer waarschijnlijk een gewoon woord zijn, misschien zoets als ons woord 'cyclus' in

het Nederlands. Zij gebruikten niet het nader bepalende woord 'maan' want het was de enige cyclus in gebruik. Solon en de priesters van Egypte gebruikten slechts de cyclus van de maan als een instrument voor de tijdrekenkunde. Zij waren zich niet bewust van de nieuwe methode (waarbij gebruik werd gemaakt van de omloop van de zon) om de tijd waar te nemen, want dit raakte pas na het bezoek van Solon in gebruik. De Grieken hielden er geen oude overlevering van het optekenen van gebeurtenissen op na, en leerden ijverig van hun burens. Uit contacten met de beschaving uit Mesopotamië, ontleenden zij deze nieuwe ontwikkeling (de tijdmeting met behulp van de cyclus van de zon) omstreeks het jaar 530 (volgens de ene bron) of het jaar 470 (volgens een andere bron) doordat de Griekse astronoom Meton dit overbracht uit Babylonië. Van die tijd af werd in Griekenland enkel gebruik gemaakt van de omloop van de zon om de tijd waar te nemen. Deze conclusie komt voort na het natrekken en het vergelijken van een aantal verwijzingen.

Voor een gedetailleerde bespreking van de oudste getuigenissen van kalenders en tijdmeters, wordt verwezen naar *Echoes of the Ancient Skies, The Astronomy of Lost Civilizations*. De oudste kalender die in gebruik was bij de Egyptenaren en de Sumeriërs was een maankalender. Zie blz. 174 e.v. Merk in het bijzonder het onderscheid op tussen de inspanning om de cycli van de maan en de zon te coördineren en de methode om lange tijdsafstanden te meten. De oude sterrenkundigen maakten hiervoor gebruik van de omloop van de maan, en niet van die van de zon. Zie ook blz 306. Een inschrift in een bot, met een ouderdom van meer dan 32.000 jaar, wordt uitgelegd als een maankalender. Zie blz. 71 in *Prehistoric Europe, An Illustrated History*. Voor een gedetailleerde bespreking hierover en over andere inschriften, en waarom men het er over eens is dat dit zeer waarschijnlijk aantekeningen met betrekking tot de maan zijn, zie *Early Man and the Cosmos*, blz. 86 e.v.

De Babyloniërs volgden, zoals vele andere oude volken, het wassen en afnemen van de maan, het meest duidelijke uurwerk in de lucht. Hun kalender was gebaseerd op de fasen van de maan. (Ibid., blz.14)

In prehistorische tijden had de maankalender twaalf maanden en 354 dagen, en stemde in tijd niet overeen met de tijdcycli van de zon. *Temples of Ancient Egypt*, blz. 157.

Simplicus...doet verslag...op het gezag van Porphyry, dat Kallisthenes aan Aristoteles uit Babylonië een reeks sterrenkundige waarnemingen zond, die teruggingen tot 31.000 jaar, of, volgens de Latijnse vertaling tot 1903 jaar vóór de tijd van Alexander de Grote.

Herdruckt uit 'Transactions of the Society of Biblical Archaeology' van 1874 en gepubliceerd in *Astronomy and Astrology of the Babylonians*, is deze laatste verwijzing de meest directe vermelding dat de Romeinen zich er volledig van bewust waren dat onder de 'Ouden' lange tijdsafstanden geregistreerd werden in perioden van maancycli.

Geleerden van de huidige tijd die de bewoording van de Egyptische priesters voor 'tijdcycli waarmee men lange afstanden telt' eerder met het Nederlandse woord 'jaren' dan met 'maanden' vertalen, hebben verzuimd 9000 door de factor 12.37 te delen, wat het gemiddelde aantal maancycli in een zonnejaar voorstelt. Deze berekening levert bijna 730 zonnejaren op, hetgeen, wanneer dit wordt opgeteld bij de datum waarop het bezoek van Solon plaatsvond (misschien al in 600 voor Christus), ons terugvoert tot omstreeks 1330 voor Christus. Daarmee bevinden we ons wat de tijd betreft binnen een marge van 120 jaar na de uitbarsting van de vulkaan die Thera en zijn beschaving vernietigde. (Deze uitbarsting wordt door archeologen vaak geplaatst rond 1450 voor Christus.) Alle jaartallen vastgesteld voor gebeurtenissen uit de oudheid hebben een graad

van onzekerheid. We weten niet precies wanneer Solon Egypte bezocht. We weten niet precies wanneer de uitbarsting van de vulkaan plaatsvond en de Minoïsche beschaving vernietigde. Eveneens weten we niet hoe nauwkeurig de 9000 cycli zijn, waarvan de priester beweert dat die gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Wanneer we ons een redelijke marge voor elk van die getallen veroorloven, kunnen we inzien dat het mogelijk is dat de vernietiging van de Griekse beschaving en van Atlantis door de uitbarsting van de vulkaan de Akrotiri zou kunnen zijn veroorzaakt. In feite, is een heel sterk argument voor dit verband ontwikkeld door een archeoloog en een geofysicus in hun boek *Atlantis, The Truth behind the Legend*. Om die reden zou het verhaal over de verwoesting van Atlantis het verhaal over de Egeïsche beschaving op Thera en op Kreta kunnen zijn geweest, en die we vandaag de dag kennen als de Minoïsche beschaving.

Het verhaal over de verwoesting van Atlantis zou het verhaal over de Egeïsche beschaving op Thera en op Kreta kunnen zijn geweest, en die we vandaag de dag kennen als de Minoïsche beschaving

Onmiddellijk na het beschrijven van de oude beschaving gelokaliseerd in de Atlantische Oceaan, maakte de Egyptische priester melding van het verstrijken van eindeloze tijdperken, met vermelding van de vele vorstengeslachten die over Atlantis heersten. Vervolgens beschrijft hij de buitengewone rijkdom en de technische ontwikkeling van de Atlantische beschaving. Voor vele lezers kan hier een verwarring ontstaan: Het beschreven ontwikkelingsniveau stamt duidelijk uit het Bronzen Tijdperk, en we weten dat geen beschavingen uit het Bronzen Tijdperk bestonden voor 3000 voor Christus. Toch kan de lezer bij vergissing aannemen dat de beschreven pracht van toepassing is op

het Atlantis van de eerste dagen. Dit is te wijten aan het gemis van duidelijke overgangen in het verhaal. Als we ons niettemin veroorloven te realiseren dat een andere interpretatie van dit oude verhaal mogelijk is, kunnen we een nieuwe lezing van het verhaal van de Egyptische priester verkrijgen.

Theorie - Twee Verhalen over Atlantis

Het is mijn theorie dat de Egyptenaren twee afzonderlijke verhalen over het oude Atlantis bijeenbrachten en ze door elkaar haalden. Eén ging over een landmassa die meer dan 16.000 jaar geleden in het noordelijk deel van de Atlantische oceaan bestond, maar toen langzaam verzong, waardoor de inheemse volkeren hun thuisland ontnomen werd. In die tijd bestond de bevolking zeer waarschijnlijk uit paleolithische stammen van jager-verzamelaars.

Een ander verhaal ging over een schitterende beschaving uit het Bronzen Tijdperk gevormd door zeelieden, handelaars, handwerkslieden en krijgslieden, die de eilanden in de Egeïsche Zee bevolkten. Deze beschaving werd nagenoeg in één nacht vernietigd door een vulkanische uitbarsting. De locatie van de eerste werd correct onthouden, doch de plaatsbepaling van de tweede werd danig verward vanwege de opmerkelijke overeenstemming in de aanwijzingen over hun ligging.

Atlantis in de Atlantische Oceaan

Het probleem bij het opsporen van Atlantis als eiland/continent is het tijdstip. Er bestond een grote landmassa, nu verzongen, die past bij de beschrijving in het verhaal, maar het verzong lang voor het tijdstip opgegeven door de priester, en het verzong langzaam en niet op een catastrofale manier. Vóór ongeveer 16.000 jaar geleden, was het peil van de oceaan om de wereld aanzienlijk lager dan vandaag de dag. Bestond er in die tijd een landmassa die paste bij de Egyptische beschrijving? Ja. In die tijd zijn de Britse eilanden op een groot plateau gelegen, die zich bijna geheel uitstrekten boven het peil van de oceaan. Het werd het Keltisch plat

genoemd, en het is groot genoeg om een vlakte te omvatten met de grote afmetingen opgegeven door de Egyptische priester. Het is laag genoeg gelegen voor het hebben van kanalen die een grote afstand overbrugden en tot diep in de vlakte reikten, totdat het land hoog oprees, waardoor de kanalen gelegen op het niveau van de zeespiegel reusachtig diep werden. Voorts bestonden de hooglanden (wat we nu kennen als Engeland en Ierland) uit reusachtige bergketens, die bescherming boden tegen de koude noordenwinden, precies zoals genoemd door de Egyptische priester. De noordenwinden zouden een probleem zijn geweest, omdat we ons in die tijd nog steeds midden in de IJstijd bevonden en de bijbehorende gletsjers zich zo ver naar het zuiden uitstrekten dat de noordelijke helft van Engeland feitelijk bedekt was. De kustlijn van dit brede continentale plat verliep langs de zuidkant, en profiteerde zo volledig van de Noord Atlantische golfstroom die warm water van de equator aanvoert. Het plat had een mild klimaat, was gelegen op het zuiden, en had een overvloed aan water van de rivieren die uit de hooglanden naar beneden stroomden. Zeer waarschijnlijk was het bewoond door mensen, omdat het zo'n uitnodigend gebied was en in verbinding stond met Europa.

Toen ongeveer 15.000 jaar geleden het klimaat warmer werd en de ijskappen begonnen te smelten, steeg de zeespiegel. Het peil van de oceaan werd langzaam hoger, en werd op het grootste deel van de aarde nauwelijks opgemerkt door de jager-verzamelaars die zelden op één plaats bleven maar voortdurend rondtrokken. De bewoners van het Keltische plat werden gedwongen zich terug te trekken op de vele laaggelegen eilanden die gevormd werden. Toen deze eilanden kleiner werden en verdwenen, zouden deze vroegste Atlantiërs boomstamkano's ontworpen hebben om van het ene naar het andere eiland te reizen, waarbij zij voortdurend hun dorpen naar hoger gelegen gebied verplaatsten. Dit zou hebben geleid tot de overlevering dat hun thuis-

land onder de zeespiegel verzonk, en zouden hebben aangemoedigd om de vaardigheid te ontwikkelen de oceaan te bevaren.

Atlantis in de Egeïsche Zee

Bestond er een beschaving die de rijkdom en schitterende techniek, beschreven door de Egyptische priester, evenaarde? Ja. Meer dan één auteur heeft de Minoïsche beschaving aangewezen als de bron van de legende over Atlantis. De Minoïsche bevolking beschikte over steden op het eiland Kreta en het eiland Thera die vermaard zijn om hun rijkdom. Nu zij zorgvuldig zijn uitgegraven bewijzen deze steden dat de Minoïsche beschaving toentertijd een heel eind vóór lag op andere beschavingen rondom de Middellandse Zee wat betreft de rijkdom, de kunst, de vaardigheid om bouwwerken te construeren en schepen te bouwen. De hoofdstad op Thera, Akrotiri werd verwoest door de eruptie van de vulkaan. Alle steden van Kreta werden verwoest door de vloedgolf die door dezelfde vulkaanuitbarsting werd veroorzaakt.

Had Atlantis in de Egeïsche Zee kunnen liggen, en ook in de Atlantische Oceaan?

Een vreemd element in het verhaal van de Egyptische priester was dat de catastrofe tegelijkertijd Atlantis en de Grieken vernietigde. Voor hen die veronderstelden dat Atlantis in de Atlantische Oceaan ligt, werpt dit de vraag op naar de aard van een geofysische catastrofe die een eiland in de Atlantische Oceaan kon verwoesten en tegelijkertijd het Griekse schiereiland aan de noordkant van de Middellandse Zee, zonder de Egyptische beschaving ten zuiden van de Middellandse Zee schade te berokkenen. Een dergelijke ramp is nauwelijks mogelijk. Maar als het Atlantis van de laatste tijd op een eiland in het zuidelijk deel van de Egeïsche Zee bestond, dan zou het aan Griekenland hebben grensd en zou een

dergelijke gemeenschappelijke vernietiging best mogelijk zijn geweest.

Had Atlantis in de Egeïsche Zee kunnen liggen, en ook in de Atlantische Oceaan?

Twee Stel Aanwijzingen

De beschrijving van de Egyptische priester over de ligging van Atlantis is dubbelzinnig. Er wordt vaak verondersteld dat het een beschrijving is van een locatie in de Atlantische Oceaan. Maar de beschrijving zou ook gegeven kunnen zijn door de zeelieden wier thuisland gelegen was langs de zuidelijke kust van de Zwarte Zee. Toen zij de Middellandse Zee verkenden (gedurende het Bronzen Tijdperk dat ongeveer 5000 jaar geleden begon) en vervolgens huiswaarts keerden, zouden zij misschien aan hun metgezellen het volgende verteld kunnen hebben (vrij weergegeven uit het verhaal van Plato over Atlantis):

Eerst reis je naar het westen tot je bij een smalle vaargeul komt die onze zee van de andere zee scheidt. Het is duidelijk dat onze zee niet meer dan een groot meer is, maar die andere zee is een echte zee omdat ze veel groter is. Je komt dan, even voorbij de zee-engte bij een eiland met een schitterende beschaving. Vanaf dat eiland kun je bij andere eilanden komen, en wanneer je van die eilanden uit de echte oceaan oversteekt, bereik je het uitgestrekte vasteland dat er tegenover ligt. Dit uitgestrekte vasteland is zo groot dat het de zee omsluit.

Dit is een zeer precieze natuurgetrouwe beschrijving van de Zwarte Zee, de Bosporus, de eilanden van de Egeïsche Zee, de Middellandse Zee en de omliggende kusten van Noord-Afrika en Zuid-Europa.

Deze beschrijving, waarvan het ontstaan te danken is aan de zeelieden van Anatolië, werd thuis doorverteld aan hun familie en vrienden, en begeleidde hen wanneer zij de Middellandse Zee rondreiden. Zij troffen bij de Egyptenaren gretige toehoorders aan naar alles waarover zij wilden spreken. Dit is bekend uit het commentaar van de Egyptische priester

waaruit blijkt dat hun aantekeningen veel vollediger waren dan die van de Grieken, omdat zij alles bevatten, en niet enkel wat de Egyptenaren zelf ontdekten maar ook wat anderen hen vertelden.

Tegelijkertijd bezaten de oude Egyptenaren in hun oude verslagen het verhaal van het allereerste begin van Atlantis, toen het een grote landmassa in de Atlantische Oceaan was. De Egyptenaren wisten dat wanneer schepen vanaf Egypte naar het westen zeilden, zij uiteindelijk bij een zee-enge kwamen die uitkwam op een reusachtige oceaan daarachter. Hun oude verslagen gaven een precieze beschrijving van een grote landmassa met een reusachtige, bijna horizontale vlakke, die in het zuiden aan de Atlantische Oceaan grensde, en in het noorden afgeschermd werd door bergen die bescherming boden tegen de koude noordenwinden. Deze reeks aanwijzingen zou ons 16.000 jaar geleden naar het Keltisch plat hebben geleid, dat toen bestond uit een grote, bijna effen vlakke. Deze twee stel aanwijzingen die vrijwel identiek zijn, gingen uit van twee verschillende plaatsen, en leidden naar twee verschillende bestemmingen en toch leidde elk van hen naar een beschaving, Atlantis geheten. De eerste behelsde een reeks aanwijzingen ontleend aan de oudste Egyptenaren. De tweede betrof een stel aanwijzingen van veel recentere datum, door de zeelieden van het Anatolische schiereiland aan de priester-schrijvers doorgegeven toen zij ondervraagd werden. Het valt niet moeilijk zich voor te stellen dat de Egyptische priesters, die de geschreven getuigenissen van generatie op generatie overleverden en niet gewend waren zelf te reizen, de twee met elkaar verwarden, waarbij ze zich verbeeldden met één en hetzelfde verhaal van doen te hebben.

Ik interpreteer het verhaal over Atlantis als volgt:

Atlantis had een lange, ononderbroken beschaving, waarvan het begin mogelijk dateert van 50.000 jaar geleden. Aanvankelijk gelegen op het Keltisch plat, ontdekten de groepen jager/verzamelaars een heel vruchtbaar land met wouden en

velden. Aanvankelijk was het geen rijke, schitterende beschaving. Vanaf het allereerste begin ontwikkelde zij zich langzaam zoals het geval is bij elke beschaving, en na lange tijd en veel inspanning kwam zij tot bloei. Zij zouden kunnen zijn begonnen met het graven van kanalen om makkelijker toegang te krijgen tot de oceaan.

Vervolgens veranderde het klimaat, en werd het in de hele wereld warmer, de ijskappen aan de polen smolten en het peil van de wereldzeeën steeg. In de loop van duizenden jaren zagen de bewoners van Atlantis zich teruggedreven op eilanden, die uiteindelijk volledig onder de golven verzonken. Als antwoord op deze uitdaging ontwierpen de burgers schepen en leerden van eiland tot eiland te zeilen. Toen, circa 16.000 tot 10.000 jaar geleden, de zeespiegel steeg, zagen alle bewoners op de eilanden en langs de zeekusten zich genooddaakt weg te trekken en zich in de heuvels op het vaste land te vestigen. Men bouwde dorpen en steden, die tot bloei kwamen en vervolgens in verval geraakten, net zoals dit vandaag de dag het geval is.

Dit gold zeker voor de Atlantiërs. Zij waren voortdurend bezig hun vele steden en dorpen te verplaatsen voor de stijgende zeeën uit. Op een bepaald ogenblik zou ten minste één van hun nederzettingen groter en actiever dan de anderen kunnen zijn geweest, en hebben kunnen beweren de belangrijkste afstammeling van Atlantis te zijn. Het zou heel goed mogelijk kunnen zijn dat de Minoïsche beschaving op Kreta zich exact in die situatie bevond, dat wil zeggen, zij was zich ervan bewust af te stammen van het belangrijke en oude Atlantis. En zo ging het tweede verhaal verrat in de beschrijving van de Egyptische priester over een Atlantis van latere datum, historisch verbonden met het eerste verhaal, maar dat zich afspeelde op een andere plaats en in een andere tijd.

Zij brachten hun beschaving van het ene naar het andere eiland over toen het peil van de oceaan steeg. Zij behielden hun herinnering aan hun eerste thuisland, en waren zich bewust de kinderen van Atlantis te zijn. Uiteindelijk koloniseerden zij

het eiland Kreta in het oosten van de Middellandse Zee. Het was hier, in de einddagen van de geschiedenis van Atlantis, dat de rijkdom en de technische vaardigheden het door de Egyptische priester beschreven hoogtepunt bereikten. Deze beschrijving is duidelijk die van een beschaving aan het eind van het Bronzen tijdperk circa 3000 jaar geleden. Men bewerkte metalen, men was in het bezit van zeer ontwikkelde schepen, men bouwde bruggen en aquaducten, en men organiseerde legers met gespecialiseerde wapens en strijdwapens voor twee man.

Ter afsluiting poneer ik de theorie dat de geschiedenis van Atlantis zoals door de Egyptische priester aan Solon verhaald, feitelijk een mengeling was van twee verhalen: elk waar op zichzelf, doch verbonden tot één verhaal onwaar vanwege de tegenstrijdigheden en inconsequenties. Door de twee verhalen uit elkaar te halen, krijgen we een beschrijving van de oorsprong van de beschaving van Atlantis gelegen op het Keltisch plat in het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan op het moment dat het peil van de oceaan laag was. En we hebben het tweede verhaal over de schitterende en rijke beschaving op de eilanden van de Egeïsche Zee. Het is geschiedenis, en geen mythe.

Bibliografie

Blavatsky, H.P. *The Secret Doctrine*. Wheaton: TPH, 1888

Cunliffe, Barry. *Prehistoric Europe, An Illustrated History*. Oxford University Press, 1998

Galanapoulos, A.G. and Bacon, Edward. *Atlantis: The Truth Behind The Legend*. Indianapolis, New York: Bobbs-Merill Company, 1969

Greene, Mott T. *Natural Knowledge in Preclassical Antiquity*. Baltimore: John Hopkins University, 1992

Hadingham, Evan. *Early man and the Cosmos*. Norman and London: University of Oklahoma Press, 1983

Koudriavtsev, Viatcheslav. *Atlantis: New Hypothesis*, a paper published on the internet (<http://www.imh.ru/atlan4.e.htm>), augustus 1998

Krupp, Dr E.C. *Echoes of the Ancient Skies, The Astronomy of Lost Civilizations*. New York: Harper & Row, 1983

McEvedy, Colin. *The Penguin Atlas of Ancient History*. New York: Penguin Books, 1967
Sayce, A.H. *Astronomy and Astrology of the Babylonians*. San Diego: Wizard's Bookshelf, 1981

Settegast, Mary. *Plato Prehistorian*. New York: Lindsfarne Press, 1990

Shafer, Byron E., Editor. *Temples of Ancient Egypt*. New York: Cornell University Press, 1997

Uit: *The Theosophist*, november 1999
Vertaling: Ton van Beek

Hij is het Al, als goddelijk Zelf omvat Hij het Al
in vrijheid en onsterfelijkheid, in liefde en in wijsheid.
Wie eens dit Zelf gevonden heeft, verborgen in het eigen hart,
ontstijgt voorgoed onwetendheid, bevrijd van pijn en smart.

W.H. Van Vledder,
"Het mysterie van het Zelf, Upanishaden",
Mundaka Upanishad II.1.10

Voldoende voor vandaag

– Horatio W. Dresser

Een van de nuttigste methoden om je aan te passen aan wat het leven brengt is om jezelf volledig in het heden te denken. Voor velen die getracht hebben deze wijze van denken aan te leren is het een openbaring om te ervaren hoezeer hun bewustzijn normaal bezig is met dingen die veraf liggen.

Dit artikel is een herdruk uit een nummer van *The Theosophist* van 1904.

Wanneer het onge oefend is, stuurt het denkvermogen zijn gedachten voortdurend alle kanten op. Het verleden wordt met spijt bekeken, de toekomst met angst en achterdocht. Dingen die je had moeten doen gaan door je heen en er is onzekerheid over waar het denken mee bezig zou moeten zijn. De gedachte komt op dat je misschien ergens anders zou moeten zijn in plaats van dat je de tijd neemt om rustig te mediteren. Omdat je precies een half uur uitgetrokken hebt voor overpeinzing, kijk je steeds op de klok om die tijd niet te overschrijden. Het gespannen, jachtige getij van het moderne leven polsklopt door al ons denken heen en het denkvermogen is geen moment in rust.

Als je werkelijk iets wilt hebben aan een meditatie van een half uur, zorg dan dat je denkvermogen al het andere opzij zet. Als er iets in je opkomt dat moet worden gedaan, bekijk dan wanneer je het wilt doen en zend deze gedachten onmiddellijk weer weg. Als het verleden vol met verdriet omhoog komt, laat het dan zijn eigen doden begraven. Zeg tegen de toekomst dat je er aandacht aan zult schenken wanneer het zover is. Als een deel van je bewustzijn naar het noorden vliegt, een deel naar het zuiden en de rest zich op en neer beweegt, roep het dan uit alle richtingen terug, alsof je een arm terugtrekt en al je krachten naar je toe haalt. Ga rustig

op je stoel zitten. Laat het kleine veld van nu alles van jou bevatten. Als het denken weer wegvlucht, breng het dan terug. Geef jezelf in opperste vreugde over aan het moment. Maak je los van de kolkende stromen van het moderne denken, en kom tot rust alsof je terug bent in de tijd van de oude koetsen, vóór de eeuw van recordbrekende sneltreinen en auto's. Ban niet alleen alle gedachten uit je hoofd, maar laat je gedachten, bij wat je ook denkt, als het ware vanuit het eeuwige nu stralen. Bedenk dat je een wezen bent dat in de eeuwigheid woont. Leef een ogenblik in de gedachte aan de eeuwigheid en laat de wereld van tijd voortzaken.

Als je niet weet wat verstandig is om volgend jaar te doen of welke plannen je voor de volgende maand zou moeten maken, wat je morgen moet doen, vraag jezelf dan of er iets is dat je vandaag kunt doen. Waarschijnlijk vind je iets dat zeer de moeite waard is om vandaag te worden gedaan. Misschien vind je wel meer in het levende heden dan je aan kunt en daar was je al zorgen aan het maken voor het volgende jaar! En als je je dan hebt ingesteld om het verstandigste voor vandaag te doen, doe het dan zo goed als je kunt. Leg je hele ziel erin, laat het een kunstzinnige, filosofische daad zijn. Als je dat goed hebt gedaan, zul je klaar zijn om te zien wat het volgende is dat moet worden gedaan.

Deze oplossing is altijd voorhanden. Als je twijfelt aan de toekomst, als je begeleiding nodig hebt, dan kun je tenminste trouw zijn aan het beste dat nu voor handen ligt. Dat is alles wat iemand van je vragen kan. Je hoeft geen boek te raadplegen of een profet te zoeken. In je binnenste is er een gids voor iedereen. Deze neiging tot wijsheid van het nu is verbonden met de wijsheid van alle tijden. Veeg al het andere opzij, ontdek die geneigdheid en beweeg ermee in voorwaartse richting en de weg naar de toekomst zal zich openen. Het is een heel bekend begrip dat je genoeg hebt aan het probleem van vandaag. Toch is het geen geringe prestatie om te leren hoe je in het nu moet leven. Het is een goede regel om door de hele dag heen

te volgen en niet alleen in je halfuurtje van stille afzondering. Die tijd van stilte is vooral nodig als voorbereiding om je er de hele dag aan te herinneren. Plaats jezelf in het moment van nu, maak een nieuw begin en doe dan een vastberaden poging om in het nu te blijven. Als je jezelf betrapt bij de verstrooiing van je krachten en tegelijkertijd in het verleden het heden en de toekomst te leven, roep jezelf dan terug naar het leven in het heden. Zet je mentale wapens in, verzamel je krachten en begin nog eens opnieuw. Het is werkelijk een bron van oprechte vreugde—deze volledige deelname aan de activiteiten van het leven op het moment dat het hier nog is, zoals het langskomt. Pas wanneer we rustig leven beginnen we het nut van onze krachten te ervaren. Ieder van ons heeft een bepaalde hoeveelheid krachten. Deze is voldoende om ons door het leven heen te helpen in gezondheid, sterkte en geluk, met een overvloedige vrijheid om goed te doen en van onze ervaring te profiteren. Onze krachten kunnen natuurlijk nog toenemen. Maar voor hier en nu hebben we voldoende kracht om een gezond leven te hebben als we dat ook willen, evenwicht te verkrijgen en onze kracht verstandig te gebruiken. De hoeveelheid verspilde energie in de gemiddelde menselijke machine is enorm.

We verspillen energie door onze manier van lopen, door onze nerveuze eet-, praat- en werkgewoontes en zo meer. Er is een economische, ritmische manier om onze krachten te gebruiken die ons behoedt voor het zenuwachtige gekakker en geren. Het zijn de kleine innerlijke spanningen en opwinding die ons het meest uitputten. Je hoeft geen langzame slak te worden om deze nerveuze verspilling van energie te voorkomen. Het is mogelijk om je snel te bewegen, maar toch harmonieus en rustig. Als je binnenin maar jezelf bewaart en je thuis voelt in je eigen mentale wereld kun je je aan de buitenkant zo snel als je maar wilt voortbewegen.

Sommige mensen verbazen zich er wel eens over hoe anderen die fysiek niet sterk lijken te zijn, in dezelfde tijd zoveel meer

kunnen doen. Dit is een van de geheimen. Ze hebben geleerd hoe ze moeten werken. Ze doen één ding tegelijk en dat doen ze goed en niet overdreven. Ze leven in de tijd dat ze er mee bezig zijn en op die ene activiteit gericht en er is geen geren en gejakker omdat ze geen problemen van andere zaken aan hun hoofd hebben.

Met andere woorden, het is een heel optimistische zienswijze waarover ik het heb. Je bent dan in een toestand waarin je erop wilt vertrouwen dat de toekomst alleen dat zal brengen wat wijs en rechtvaardig is. Pessimisme verstrooit de kracht en trekt massa's problemen aan. Optimisme spaart onze energie en anticipeert niet eens op onze plannen. Door pessimisme loop je met je hoofd tegen de muur en schep je onenigheid. Optimisme beweegt zich mee met het harmonieuze getij van het leven en stelt zich ermee tevreden vooruit te worden gedragen. Al deze situaties zijn voor ons bereikbaar. We kunnen allemaal leren om in het heden te leven. Als het heden vol problemen is, is de beste manier om eroverheen te komen om ze nu en hier onder ogen te zien. Onze beproevingen lijken niet zo moeilijk te zijn als we de rust nemen om ze in hun eigen context te benaderen. Dezelfde situaties die de beproevingen brengen, brengen ook de kracht om ze onder ogen te zien. Al wat we nodig hebben is aanwezig. Er is geen reden

om je over het universum te beklagen. Maar we moeten wel ons steentje daaraan bijdragen door te leren hoe we wijs en diepgaand in het eeuwige nu moeten leven.

En tot slot: het leven in het heden legt de weg voor ons open naar de ontdekking van ongekende bronnen in onze gedachtewereld. Want pas als we daarmee gaan experimenteren leren we de rijkdom van onze huidige gedachten kennen. Er ligt veel wijsheid klaar om ontdekt te worden. Gewoonlijk zijn we te druk om dat te ontdekken. Als we er rustig bij gaan zitten komen we tot de ontdekking dat onze ziel een centrum van openbaring is, een orgaan van het goddelijke leven; dat elk persoonlijk gezichtspunt van waarde is met betrekking tot de ultieme waarheid. Veel wijsheid zal door ons bekend gemaakt worden wanneer we stil en ontvankelijk genoeg worden om deze te kunnen ervaren. Leven in het nu is in feite onszelf worden en onszelf worden is een hoger Zelf dienen. We weten niet wie en wat we zijn totdat we zo gaan leven. Daarom betekent leven, ontdekken dat we ook leden zijn van een eeuwige orde van *zijn* waar tijd er helemaal niet toe doet.

Uit: *The Theosophist*, oktober 1999
Vertaling: C. Blaak

Maar zij die leven in vrede en in innerlijke rust,
die slechts het Hoogste zoeken, niet hun lager wezen,
zij die hun zinnen bedwongen hebben en vrij zijn van verlangen,
zij gaan het Pad van vrijheid en onsterfelijkheid,
zij vinden het goddelijk Atman, die goddelijke Zon.

W.H. van Vledder,
"Het mysterie van het Zelf, Upanishaden",
Mundaka Upanishad I.2.11

Boek & periodiek

The man who found the missing link, door Pat Shipman, ISBN 0-684-85581, Uitgeverij Simon & Schuster, te New York, 514 pagina's.

Op diverse plaatsen in *De Geheime Leer* (TUP-uitgave 1988) wordt de bestudeerder geconfronteerd met de tegenstelling tussen de occulte wetenschap en de conventionele (materiële) wetenschap. Twee denkwijzen ontmoeten elkaar. De tegenstelling occulte wetenschap versus materiële wetenschap speelt met name in de discussie over de Evolutietheorie van Darwin.

Blavatsky licht in GL II, 288 een tipje van de sluier op, wanneer wordt gesteld dat antropologen er absoluut niet in zijn geslaagd de 'ontbrekende schakel' in de geologische formaties van onze vierde Ronde te vinden. Met deze schakel wordt gedoeld op de voorganger van de mens, die niet aap en niet mens kan worden genoemd.

Voor hen die meer willen weten over deze ontbrekende schakel en de discussie willen volgen tussen voor en tegenstanders van de evolutietheorie van Darwin kan het Engelstalige boek *The Man Who Found The Missing Link* worden aangeraden.

Wellicht is dit boek iets voor deelnemers aan de werkgroep *Geheime Leer*.

Iets over de auteur:

Pat Shipman is professor in de Antropologie en heeft diverse literatuurprijzen op haar naam staan. De auteur heeft eveneens een belangrijke prijs voor haar wetenschappelijk werk gekregen.

In romanvorm wordt de lezer meegevoerd in de speurtocht naar de meest belangrijke fossiel die ooit is ontdekt. Deze fossiel, de *Pithecanthropus erectus*, is de ontbrekende schakel waarnaar Blavatsky verwijst in GL II, 288.

Eugène Dubois (28.1.1958-16.12.1940), een briljant geleerde, geeft zijn wetenschappelijke carrière aan de Universiteit van Amsterdam op om in het voormalige Nederlands Indië een legendarische zoektocht te beginnen naar de ontbrekende schakel, de 'missing link'.

De auteur toont hoe de wetenschap in Nederland is ontstaan en laat aan de hand van de discussie tussen voor en tegenstanders van de evolutietheorie van Darwin zien hoe de materialistische denkwijze van eind 1900 nieuwe ideeën tegenhoudt. De ontdekkingen van Dubois waren te verrassend, zijn technieken te vernieuwend en zijn conclusies te ingrijpend.

Dubois laat zien dat de evolutie in tegenstelling tot wat Darwin zegt, sprongsgewijs verloopt. Bovendien zou de theorie over de 'survival of the fittest' slechts gelden voor specialisatie binnen de soort.

Na de ontdekking van de 'missing link' keert Dubois terug naar Nederland. In plaats van bewonderd en geëerd te worden, werd hij begroet door scepticisme over zijn ontdekking. Vele namen die ook genoemd worden in *De Geheime Leer* komen we tegen en de mening van diverse geleerden wordt verduidelijkt.

Het boek geeft mijns inziens belangrijke informatie over en daarmee een antwoord op de vraagstelling of de mens (van de vierde Ronde) afstamt van de aap (GL II, 288). Waardoor meer onthuld wordt dan Blavatsky in haar tijd kon doen. Indien men goed leest wat is vermeld onder GL I, 185 e.v., blijkt voorts dat het boek van Shipman een welkome aanvulling is op dat gedeelte van *De Geheime Leer*.

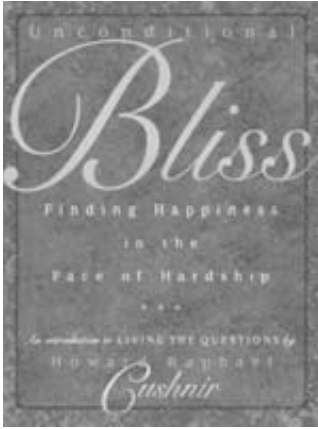
Voor een goed verstaander: Darwin heeft de zoölogie en de fauna onderzocht. De discussie over de vraag of de mens al dan niet van de aap afstamt komt van zijn navolgers. Het boek van Shipman houdt zich niet bezig met de geestelijke evolutie en komt uiteraard niet toe aan de opvatting in de theosofie dat de dieren na de mensen kwamen (GL II, 118, 187).

Het boek is makkelijk leesbaar, alhoewel er ook enkele beschouwingen naar voren komen waarvoor de lezer de nodige concentratie moet opbrengen. Maar anderzijds voor het verkrijgen van een stukje wijsheid mag best wel eens wat gedaan worden.

Het boek geeft tevens een biografie van Dubois als de grondlegger van de moderne paleoantropologie (wetenschap van de versteende fossielen en gericht op de vraagstelling over het ontstaan van de mens).

Een uitgebreide index en bibliografie treft men achter in het boek aan.

Ton van Beek

Unconditional Bliss, Finding Happiness in the Face of Hardship door Howard Raphael Cushnir, ISBN 0-8356-0792-5, Quest Books (Theosophical Publishing House Wheaton) 2000, 210 blz., prijs f 45,90.

*Neem een ogenblikje voor uzelf.
Bent u... gespannen... boos...
Eenzaam... bezorgd... verdrietig?*

Ongeacht hoe moeilijk het leven kan zijn, toch kunt u leven in een toestand van stralend geluk, zegt Howard Raphael Cushnir – zelfs als u alleen bent, ziek of bedroefd. Koeien met gouden horens?

Dit praktische boek laat zien hoe het kan.

De diepgaande boodschap is gebaseerd op universele spirituele principes maar de methode is heel praktisch. Het enige wat er voor nodig is, is een eenvoudig proces van twee stappen dat heet HET LEVEN VAN DE VRAGEN. Dit wordt hier gedemonstreerd aan de hand van duidelijke, uit

het leven gegrepen voorbeelden.

Dit boek gaat niet over krijgen wat u hebben wilt. Het gaat over het uzelf toestaan te VOELEN wat u wilt door van het leven te genieten... te beginnen met nu!

“Dit boek is helder en praktisch en zal lezers van iedere geloofs-overtuiging aanspreken. Howard Raphael Cushnir kan ons helpen het mysterie en de vreugde van het leven te peilen.”

- Lama Surya Das, auteur van *Awakening the Buddha Within*

Howard Raphael Cushnir is schrijver en filmmaker. Hij heeft een aantal onderscheidingen gekregen voor zijn werk. Zijn eigen ontdekking van onvoorwaardelijke vreugde kwam na een periode van diep verdriet. Raadpleeg www.livingthequestions.org voor meer informatie.

Het tijdschrift InZicht, uitgeverij Altamira-Brecht.

Het tijdschrift InZicht heeft als ondertitel: wegen van radicaal zelfonderzoek. Het is een blad dat zich richt op allen die op weg zijn naar een groter inzicht in zichzelf en in de eigen situatie. Het blad bestaat nu iets meer dan drie jaar en onderscheidt zich door een redelijke diepgang van de andere bladen op het gebied van spiritualiteit en esoterie. Het tijdschrift bevat de relatief korte artikelen – vier à vijf bladzijden – vaak geplaatst binnen een bepaald thema. Het komt vier maal per jaar uit.

Hoewel de redactie uitdrukkelijk vermeldt dat het blad niet

gebonden is aan een bepaalde traditie, kan toch een zekere richting worden herkend. Het is niet een blad voor de kerk-ganger en ook niet voor de oppervlakkig geïnteresseerde New Ager. Iemand die zich verbonden voelt met de Advaitische filosofie voelt zich hier aardig thuis. Het is dan ook te verwachten dat degenen die door Krishnamurti geboeid zijn, in dit blad interessante artikelen kunnen aantreffen.

De redactionele commentaren mogen dan wat gekleurd zijn; de artikelen zijn vaak delen uit een boek die de kern van de visie van de schrijver in beeld brengt. De redelijke gevarieerdheid draagt zorg voor een goede leesbaarheid van het blad. Een aantal voorbeelden van schrijvers is Ramesh Balsekar, Meester Eckhart, Alexander Smit, Krisnamurti, de Dala Lama, Sogyal Rinpoche, Ramana Maharshi, Tony Parsons, Ken Wilber.

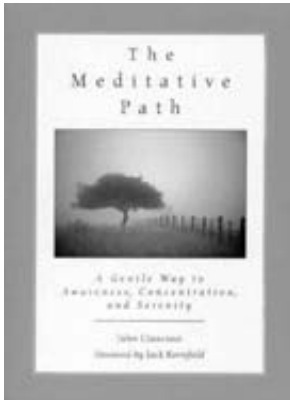
In het blad wordt altijd wel een interview opgenomen van iemand die zijn inzicht gestalte heeft gegeven.

Minder geslaagd vind ik de nieuwste rubriek experimenten waaraan de lezer wordt uitgenodigd deel te nemen.

Elk blad laat zijn economische belangen zien omdat voor niets de zon opgaat; dat geldt ook voor dit tijdschrift. Altamira-Brecht is de uitgever en laat met dit blad zien welke nieuwe boeken er op dit gebied van inzicht en verdieping recent op de markt zijn verschenen.

Alles bij elkaar genomen, vind ik het blad de moeite waard om het te lezen.

Guus Brohm

'The Meditative Path' A Gentle Way to Awareness, Concentration and Serenity, door John Cianciosi, Quest Books, Theosophical Publishing House, Wheaton en Chennai (Madras), 266 blz., 12 hoofdstukken, ISBN 0-8356-0796-8, prijs f 49,50.

Een aantrekkelijk uitzienend boekje, handzaam in gebruik, dat gemakkelijk wegleeft. Je voelt dat je bij de hand wordt genomen door iemand die weet waar hij het over heeft en die oog heeft voor de moeilijkheden waar een beginnende leerling mee te maken krijgt. De schrijver heeft dan ook dertig jaar intensieve meditatietrainingen in diverse kloosters achter de rug. Hij is er in geslaagd ons meditatieoefeningen te geven die direct aansluiten bij ons dagelijks leven en houdt er rekening mee dat de westerse mens een jachtig bestaan heeft.

In ieder hoofdstuk geeft de auteur een algemene inleiding aangaande het te behandelen onderwerp, waarna oefeningen volgen en de beantwoording van vragen die het meest worden

gesteld. De oefeningen zijn praktisch en de vragen zijn to the point, het soort vragen dat je zelf ook gesteld zou kunnen hebben. De moeilijkheden die je tegen kunt komen, worden helder uiteengezet en er wordt verteld wat je er aan kunt doen, dikwijls met leuke praktijkvoorbeelden uit zijn eigen zoektocht.

Er zijn op de markt veel boeken over meditatie, helaas lang niet alle even leesbaar en uitdagend. Dit boekje vind ik persoonlijk heel prettig aandoen. Er schijnt iets tussen de regels door van een vriendelijkheid en het is alsof je aanraking hebt met iets liefdevols dat van de schrijver uitgaat, terwijl hij jou wegwijst maakt in de technieken die je kunt gebruiken. Daarbij bedient hij zich nergens van ingewikkeldheden, maar voel je steeds de lust om er meteen mee te willen beginnen, omdat het niet zo moeilijk lijkt!

Meditatie is volgens de schrijver erop gericht om gewaarzijn (awareness), concentratie en helderheid /kalmte te ontwikkelen. Hiertoe worden oefeningen gegeven om te mediteren op je ademhaling, en ook loopmeditaties komen aan de orde. Dit kun je het beste elke dag doen op een door jou vastgestelde tijd. Maar het leuke aan dit boekje is, dat ons ook ideeën worden aangereikt om te mediteren terwijl we onze tanden poetsen, een douche nemen, de vaat doen, een appel schillen en opeten, en autorijden.

Ook wordt de loopmeditatie van Thich Nhat Hanh besproken en komt er een oefening aan de orde die afkomstig is van de grote wijze Shri Ramana Maharsh: 'Wie ben ik?'

Bovendien wordt ons geleerd hoe om te gaan met boosheid in het hoofdstuk: 'Changing anger into loving kindness'.

John Cianciosi zegt: "Ideaal gezien zou het leven meditatie zijn en meditatie zou leven op een verlichte manier zijn." Het pad naar vrede vraagt van je waakzaam te zijn in het heden.

De schrijver zegt: "Dit boek pretendeert niet het definitieve antwoord te zijn op meditatie. De bedoeling is om je wat praktische richtlijnen te geven vaardigheden te ontwikkelen op het pad van meditatie, zodat je leven op het innerlijk gebied vrediger wordt en op het uiterlijk vlak meer in harmonie is".

In mijn ogen is de auteur daarin heel goed geslaagd.

Kortom: een boekje om te hebben of om cadeau te geven!

Femmie Rietdijk

S.S. Varma (ed) Leringen over Leerlingschap, Zoals geschetst in de Brieven van de Meesters. Nederlandse vertaling van: Teachings on Discipleship. ISBN 90 6175 081 4. Uitgeverij der Theosofische Vereniging in Nederland. 2001. Prijs: f 35,00

S.S. Varma kreeg het idee voor dit boekje tijdens een workshop over de Mahatma Brieven.

Die brieven kennen we als *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*, samengesteld door Trevor Barker en de twee deeltjes die samengesteld zijn door C. Jinarajadasa: *Letters from the Masters of the Wisdom, first and second series*. Jinarajadasa maakte ook een samenstelling van de brieven aan Leadbeater en Olcott. De

Boek & periodiek

meeste brieven zijn geschreven door de Mahatma's KH en M. De oorspronkelijk brieven aan Sinnett en Hume zijn opgenomen in een trust en worden bewaard in het British Museum in Londen. Je kunt ze gaan bekijken, als je het aanvraagt bij het museum, wat een bijzondere ervaring is. Al deze brieven geven een schat aan informatie over dat wat wel genoemd wordt: *Philosophia perennis* ofwel de eeuwige wijsbegeerte.

Maar die informatie is verspreid over al die brieven die soms over persoonlijke raadgevingen gaan of over antwoorden op specifieke vragen.

S.S.Varma schrijft dat hij zich in dit studieboekje over de brieven beperkt tot enkele onderwerpen die betrekking hebben op ons dagelijks leven en hij legt de uitspraken over die onderwerpen naast elkaar. Hij werkt met alle brieven en dat geeft een bijzondere kijk op het benaderen van het leven vanuit het getransformeerd bewustzijn van diegenen die we Mahatma's of grote geesten noemen.

Het begrip Mahatma wordt uitgelegd door een aanhaling van

Sri Madhava Ashish: De sleutel tot herkenning (van een mahatma) ligt in het hart, waar we een vermogen kunnen vinden om in een ander de ware werkelijkheid te herkennen van wat we zoeken...het vermogen om een meester van de geheime wijsheid te herkennen hangt niet af van enige bijzondere kwaliteit van hem maar van wat wij innerlijk zijn .

De Mahatma's zeggen zelf dat ze geen buitengewone vermogens hebben maar werken met de natuurlijke wetten en middelen, niet met bovennatuurlijke. Zij beschikken over inzicht in de wetten van bestaan verkregen door een lange weg van geestelijke ontwikkeling.

KH stelt dat de adept de zeldzame bloem is van generaties van onderzoekers, en M schrijft dat iedere voorkeur voor individuen daarbij ondergeschikt gemaakt wordt aan de liefde voor het menselijk ras. Zij vertegenwoordigen een bepaalde staat van bewustzijn.

In hoofdstuk 1 wordt de historie van de brieven behandeld (met boekenlijst) en in hoofdstuk 2 het begrip mahatma. In hoofdstuk 3 zijn we toe aan het dagelijks leven. Varma maakt een keuze uit alle boven genoemde brieven en komt zo tot een zekere toespitsing op het onderwerp over raadgevingen omtrent het vroegste stadium waarin iemand probeert te gaan onderscheiden tussen wel en niet. Zo komt naar voren dat het motief van het handelen het belangrijkste is en dat hij die zich bekommert om de mening van de massa nooit boven die massa zal uitstijgen.

KH schrijft: *Verruim uw sympathieën in plaats van ze te beper-*

ken; probeer u met uw medemens te vereenzeligen, in plaats van uw kring van affiniteiten te verkleinen.

En: *U moet leren uw bewustzijn meer van uw uiterlijke zelf te scheiden.*

Ook worden we gewaarschuwd voor een verkeerd gericht mysticisme, voortkomend uit geforceerde visioenen door onverantwoord ascetisme of overdreven hatha yoga, gericht op psychische vermogens.

Herhaaldelijk wordt gewaarschuwd voor trots en egoïsme en voor zelfverheffing, ijdelheid en eigenwaan die, indien men ze meesleept naar de hogere beginselen ontzaglijk veel gevaarlijker zijn dan wanneer zij beperkt blijven tot de lagere fysieke natuur van de mens.

De brief van KH waarin hij de visie van zijn "baas" de Maha Chohan op de TS doorgeeft wordt wel gezien als de belangrijkste van alle brieven. We lezen: *We moeten ons allemaal ontdoen van ons eigen ego, het bedrieglijke schijnbare zelf, om ons ware zelf te herkennen in een transcendentaal goddelijk leven. Maar als we niet zelfzuchtig willen zijn, moeten we pogen ook andere mensen die waarheid te doen inzien: de werkelijkheid van ons eigen transcendentale zelf te herkennen, die de Boeddha, de Christus, de God van elke prediker is.*

Het vierde hoofdstuk gaat weer een stapje verder en geeft raad aan diegenen die een keus gemaakt hebben op de weg naar de meesters. Die weg houdt niet het beklimmen van de bergen van de Himalaya in zoals lang

Boek & periodiek

gedacht werd. Wel een harde leerschool omdat we te maken krijgen met een wereld die geheel van de onze verschilt, zoals wordt aangegeven.

Een wereld waarin alle waarden die door ego-gerichtheid werden opgebouwd moeten worden opgegeven. Ook hier weer prachtige opmerkingen zoals: *want u probeert tot de dingen van de geest door te dringen met de ogen van het vlees.*

Varma schrijft dat bekeken vanuit het gezichtspunt van werelds winstbejag het dwaas kan lijken maar het maakt duidelijk dat een verandering van leven absoluut noodzakelijk is omdat deze waarheden van tijdeloze wijsbegeerte alleen begrepen kunnen worden wanneer zij worden nageleefd. Het gaat hier om een totale regeneratie van het menselijk denken en functioneren.

De sleutel tot die dieptesprong in het functioneren van het bewustzijn ligt in het ontwikkelen van geestelijke intuïtie. Er wordt gezegd dat de neofiet een toestand moet bereiken die nodig is voor die graad van verlichting waarop hij recht heeft en waarvoor hij geschikt is. En die verlichting moet van

binnen uit komen. De waarheid kan herkend worden zodra het intuïtief vermogen tot waarnemend integraal inzicht daar is. Een aanhaling van Subba Row zegt daarover: *tenzij hij het middel heeft gevonden om zijn individualiteitsbesef langzamerhand te verplaatsen van zijn vergankelijk stoffelijk lichaam naar het eeuwig niet-zijnde, dat door zijn zevende beginsel wordt vertegenwoordigd.*

Ziedaar de weg naar de meesters.

Er volgt nog een hoofdstuk over: God, religie en het kwaad. We lezen dat kwaad slechts de afwezigheid van het goede is. En dat God en Christus eenvoudig "goed" betekenen. Over religie komt naar voren dat de mens de altaren van zijn valse goden zal moeten vernietigen omdat het hem niet meer om de leringen gaat maar in plaats daarvan de leraar is gaan aanbidden.

Over Karma in hoofdstuk 6 wordt aangegeven dat de wetten van karma pas werkelijk bestudeerd kunnen worden als de discipel het punt heeft bereikt waarop die wetten hem niet meer raken, omdat hij in staat is zijn aandacht te vestigen

op dat wat door die wetten niet wordt beïnvloed.

Dit alles werpt licht op het ontstaan van de Theosofische Vereniging waar vooral KH en M alles mee te maken hadden. Het laatste hoofdstukje gaat dan ook over bewuste broederschap en wat dat inhoudt. We kennen de aanhaling: *de ware theosoof is een filantroop niet voor zichzelf maar voor de wereld leeft hij.*

Het hele boekje geeft op een open heldere wijze inzicht in de Philosophia Perennis. Meestal wordt dat gedaan op een mystieke, metaforische manier maar hier staat het recht voor zijn raap. Dat is het unieke van de brieven van hen die het kunnen weten. Radha Burnier zegt in haar voorwoord dat we S.S. Varma dankbaar moeten zijn voor deze manier van aanreiken.

Varma werd door de Adyar-gangers gekend als een fragiele geestige man met een bijzonder heldere geest. Met dit boekje laat hij een juweel na waar dankbaarheid een klein woord voor is. Rest het vermelden van de Noten met verwijzingen naar de aangehaalde brieven. De vertaling is uitstekend verzorgd.

Fay van Ierlant

Oosterse en Westerse Esoterie, verslag van de zomerschool 2001 (13 t/m 15 juli)

Ik was de enige kampeerder. Een aantal deelnemers vroeg mij hoeveel geld ik daarmee nu uitspaarde, dat is 43 gulden: een bed in een muf kamertje in het Arundale House zou 67 gulden hebben gekost (inclusief lakenpakket), kamperen daarentegen ging voor 24 gulden. Maar dat was niet mijn motief; 's zomers lig je lekker in je tentje temidden van de elfjes en kabouters in het bos, waarom dan die mufte atmosfeer in zo'n hokje geademd? 's Winters ga ik natuurlijk wel in zo'n lekker centraal verwarmd bedje liggen. En dan hebben we nog het probleem van de verstopte douches. De camping is voorzien van vier warme douches met uitstekende afvoerputjes. Dat kan je van het Arundale House niet zeggen. Ik heb een keer in het Nieuwe Guesthouse overnacht, maar daar zie ik voortaan vanaf. Het is dan wel nieuw, de suggestie van sanitair bij je kamertje is overtuigend aanwezig, maar als je na het douchen een halfuur moet besteden om het waterballet weer op te ruimen, dan knapt er iets. Verder vind ik het leuk om uit het raam te kijken, een wens waar de architect niet in voorzien heeft.

Het regende af en toe, ik was mijn jas vergeten, de natte bladeren van de struiken langs het pad gaven veel water af en het lange gras van mijn kampeerplek maakte mijn schoenen doornat. Maar het sterremos stond er schitterend bij en als je tussen theosofen kunt verkeren, maakt een beetje vocht niets uit.

Bovendien zijn elfjes ontzettend lief.

Statistieken

De lezingen werden bijgewoond door ongeveer 65 mensen, ongeveer 40 mensen gebruikten de maaltijden in Crystal Hall, Ongeveer 15 mensen gingen naar yoga en tai chi, de avondactiviteiten werden door ongeveer 20 mensen bezocht. Er werden door 8 sprekers diverse lezingen en uitwisselingen verzorgd. Er is 1 lichtgewonde gevallen. Het verraderlijke pad van de Besant Hall naar de Crystal Hall eist elk jaar wel een slachtoffer. Er zou een vlak, verhard en goedverlicht pad moeten worden aangelegd. De gewonde was zeer te spreken over het optreden van een aantal Franse gasten, die met een verbanddoos kwamen aandragen. Ook hulde voor de vele verdere hulp en bemoediging.

Kunst

In de Besant Hall waren fraaie schilderijen gehangen van de hand van Marjan Snakenborg. Deze lieten in een abstracte vormen- en kleurentaal bewegingen zien van donker naar licht, van beneden naar boven of van binnen naar buiten.

Vrijdag

Na het welkomstwoord van onze voorzitter, Ali Ritsema, die haar tevredenheid uitsprak over het functioneren van de activiteitencommissie, bestaande uit Femmie Rietdijk en Marjan Snakenborg, werd het woord gegeven aan Ineke Vrolijk.

Ineke Vrolijk

Wat mij o.a. trof in haar lezing,

Agenda

oktober 2001

13 en 14 Najaarsweekend
(voor leden)

november 2001

10 Studiegroep De Geheime
Leer te Amsterdam

december 2001

1 Studiegroep Goddelijk
Plan te Amsterdam

januari 2002

5 Studiegroep De Geheime
Leer te Amsterdam

februari 2002

9 Studiegroep Goddelijk
Plan te Amsterdam

maart 2002

2 Voorjaarsdag "De wortels
van de kabbala"
spreker: J.H. Spierenburg

9 Studiegroep De Geheime
Leer te Amsterdam

april 2002

6 Studiegroep Goddelijk
Plan te Amsterdam

mei 2002

4 Studiegroep De Geheime
Leer te Amsterdam

juni 2002

1 Algemene
Ledenvergadering
8 Studiegroep Goddelijk
Plan te Amsterdam

juli 2002

12, 13, 14 Zomerschool

oktober 2002

12 en 13 Najaarsweekend

V e r e n i g i n g s n i e u w s

'Esoterisch Boed(d)hisme':
De metafoer van het huis. Hiermee schetste Ineke onze levens- de ervaringsmogelijkheden. Gewoonlijk zitten we in de materie, die ze vergelijkt met de kelder. Je hebt geen uitzicht, het is duister en je bent opgesloten. Een niveau hoger, de begane grond, vergeleek ze met de psyche, de dierlijke ziel. Men ziet licht, men weet dat er buiten iets is. Nog hoger, de verdieping, vergeleek ze met manas, de menselijke ziel. Je hebt er zelfs een beperkt overzicht van de directe omgeving van het 'ervaringshuis'. Een verdieping hoger heeft de goddelijke ziel een wijsd uitzicht. Op het dak ben je niet meer ingesloten en bovendien heb je een alomvattend beeld van de omgeving. Dat vergeleek ze met atma, de geest.

Paul Zwollo

Wat mij trof uit zijn lezing 'cycliciteit als grondbeginsel in de theosofie' was:

De wet van oorzaak en gevolg, karma, ook wel de wet van herstellend evenwicht genoemd. Hier is geen sprake van straf en beloning. Maar evenmin is deze wet onfeilbaar. Niet alles wat je overkomt is verdiend, maar wel zal dat worden gecompenseerd. Er is volgens Paul een zeker toeval in de wereld. De mahatma's stellen in hun brieven: "ook wij hopen".

De fraaie schema's die Paul had getekend op flip-over vellen. Een ervan toonde hoe wij van onbewust-volmaakt via het huidige bewust-onvolmaakte in een bewust-volmaakte toestand zullen geraken. Uit brief nr 9 citeerde Paul: "...om opnieuw de

eens reine planeetgeest te worden..."

Johan Pameijer

Na de theepauze sprak Johan over 'Esoterisch Bijbellezers'. Treffende zaken waren:

De kruisiging van Jezus vindt een voor-afspiegeling in het verhaal van de Soemerische godin Inana, die haar echtgenoot Dalmus ging redden uit de onderwereld. Hierbij werd zij aan een haak gehangen door de godin van de onderwereld, maar zij werd gered door een god die haar levenswater liet drinken. Ook Jezus hing en ook Hij bracht redding door tot leven te komen.

Deze Inana was de voorloper van Ishtar, ook een lente-godin, waarvan de naam Easter (paasfeest) is afgeleid.

De rol van het getal 49: Moab telt op tot 49 en was de laatste halteplaats van het volk van Israël op de terugweg uit Egypte; Betlehem telt op tot 490 en was het reisdoel van Ruth en haar schoonmoeder, in zekere zin is dit ook een laatste halteplaats van de mensheid. Pinksteren valt op de 50-ste dag na Pasen (49+1). In alle gevallen is er volgens Johan sprake van het terugstorten van de Goddelijke oogst aan de mensen.

Caroline van Eelen

Na het avondeten, dat bijzonder smakelijk was, gaf Caroline van Eelen een workshop. Dit begon met een voorstelronde, lichaamsgericht werk (ik kon mijn voetzolen goed voelen), een geleide meditatie waarbij de deelnemers mensen, dieren of situaties moesten noteren die in het verleden veel indruk op hen

hadden gemaakt. Aan de hand van deze notities kwam er vervolgens een rollenspel waarbij groepsleden de identiteit van een van de genoteerde namen voorstelde en degene dan tussen hen door liep naar een groepslid dat het reisdoel verbeedde. Dat was dan een soort naspelen van de levensreis. Hierbij kwamen er veel emoties los. Tot slot zijn er tekeningen gemaakt over het thema 'levensreis', die in de zaal werden opgehangen. Het draad waaraan ze hingen liet daarop bij verschillende gelegenheden los, waarna de tekeningen met veel misbaar op de grond vielen. Symbolisch?

Zaterdag

Yoga met Marie-José Cobben

Volgens verschillende deelnemers was dit een prima les.

Elly Kooijman

Elly had zelf muziek van Beethoven meegenomen, waarmee ze haar lezing 'Esoterische en mystieke teksten uit Oost en West' begon. Ze las en legde uit:

-van Juliana van Norwich het visioen van de hazelnoot.

-uit de Bhagavad Gita waar Arjuna vraagt Krishna's onpeilbare kosmische vorm te mogen zien.

-van Paul Brunton het antwoord op de vraag waarom je de zoektocht begint.

-De Purucker over het einde-loze pad.

-Theresa van Avila met een analogie tussen de rups - cocon - vlinder en het spirituele pad

-Rumi: Lovers of God have no religion than God alone (Minnaars van God hebben geen andere godsdienst dan uitsluitend God)

V e r e n i g i n g s n i e u w s

-Theresa van Avila weer: God alleen is voldoende, laat niets U verstoren.

-Upanishads: Het vinden van het Zelf gebeurt niet door studie of welke activiteit ook, maar door echt willen, toewijding en een zich volledig geven.

Fay van Ierlant

Wat mij trof in haar lezing 'De uitdaging van vrijheid' was:

Vrijheid is niet: ongelimiteerde bevrediging van persoonlijke behoeftes en verlangens. Dit leidt immers tot gebondenheid daaraan. Het is wel: de ervaring zich verbonden te weten met alles wat bestaat.

Dogmatisme kenmerkt de volging, niet de onderzoeker. De wijze plaatst goed en kwaad niet in de held en de lafaard, maar beide in de eigen inborst.

Elke school heeft een eigen kracht. De theosofie komt voort uit een school, en daaraan kunnen wij enige zekerheid ontlenen over haar deugdelijkheid.

Fay hekelde de huidige winst op winst mentaliteit, die competitief en dus scheidend werkt. Hiertegenover ziet zij de coöperatieve mentaliteit, het delen en samenwerken als basis voor welvaart. Ze wijst op de onafhankelijkheid van de moderne arbeider in vergelijking met de vorige eeuw als resultaat van het vakbondswerk.

Elijah van Dijk

Zijn lezing 'Chassidische mystiek en zenboeddhisme' gaf hij de vorm van een uitwisseling, eerst een korte inleiding, waarna mensen uit het publiek konden reageren. Ik vond dit leuk werken en heb daar enthousiast

aan meegedaan. Het is niet doenlijk om die dialoog te beschrijven. Treffende stellingnames waren:

-Elijah ging in op de paradijselijke toestand van het genesis verhaal, waar de mens in een ongeoordeelde, niet geïnterpreteerde toestand verkeerde. Na de zondeval was dit weg.

-Gescheidenheid is om te zetten in een zegen. Liefde is een kracht die verschillen aan kan en kan laten bestaan. Door afstand te nemen zonder af te wijzen zie je het geheim, de schoonheid.

-Liefde is geen prestatie. Als je aan het presteren bent, presteer je liefde weg.

-Onafhankelijkheid is voor het bestaan van liefde noodzakelijk.

In het tweede deel begon Elijah met een Zen verhaaltje om het thema van de onmiddellijkheid in te leiden. Dit ging als volgt. Een man wordt achterna gezeten door een hongerige tijger. Opeens valt hij in een ravijn. Er groeit een boompje uit de steile wand, waaraan hij zich vast weet te grijpen. Dan ziet hij op de bodem van het ravijn nog een tijger, die hongerig omhoog kijkt. Boven hem een tijger, onder hem een tijger, hij kan nergens heen. Tot zijn schrik ziet hij nu ook hoe een witte en een zwarte rat het boompje door knagen. Het zal niet lang meer duren of hij valt. Gelukkig ziet hij nu een aardbei groeien. Hij plukt de vrucht en eet hem met smaak op. "Wat een heerlijke aardbei", zegt de man.

In een wereld waarin alles dient als middel tot een doel is geen ontmoeting mogelijk, het is een zinloze wereld; in de 'onmiddellijke' wereld waarin

het wezen van alle dingen ervaren wordt, is zo'n ontmoeting wel mogelijk. Die levenshouding geeft de wereld zin, ook al dreigt de dood.

In het avondprogramma speelde Elijah van Dijk op de gitaar. Dit werd zeer vaag en ongedwongen opgezet, zodat het spel eigenlijk in het water viel. Elijah speelde in een hoekje van de voorhal, enkelen luisterden, anderen niet

Zondag

De Tai Chi door Toos van Doornen is goed verlopen.

Johan van der Poll

Van zijn lezing, 'de innerlijke betekenis van de Bhagavad Gita' trof mij het volgende:

De Kaurava's symboliseren de stofzijde. Zij eisen de erfenis van het koninkrijk op en verbannen daartoe de Pandava's, die de geestzijde symboliseren. De pandava's echter eisen hun erdeel toch op en een oorlog is onvermijdelijk.

Arjuna, een der Pandava's twijfelt echter of hij zijn familie wil doden. Krishna, die het Goddelijke symboliseert, kiest echter duidelijk partij voor de Pandava's en onderwijst Arjuna waarom hij deze strijd moet uitvechten.

Johan noemde de volgende yoga's: -1: Karma yoga: onthechting, niet gericht op resultaat. -2: Bhakti yoga: toewijding, de werkelijke aard van het bestaan uitdrukken. -3: Raja yoga: zelfkennis, zelfstandig en onzelfzuchtig handelen. -4: Jnana yoga: wijsheid, ervaring toetsen aan handeling en niet-handeling. -5: Yoga door het afzien van

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Moksha: mededogen, zelfs als nirvana (= moksha) daarvoor moet worden uitgesteld.

Volgend op de theepauze vertoonde Johan fraaie dia's van zijn reizen door India.

Ali Ritsema

De slotlezing van deze reeks had als titel 'Het verlangen van de innerlijke mens naar het oneindige' Er waren hand-outs uitgedeeld, waarop een opsomming van de 12 nidana's (oorzaken van bestaan), de 7 indwellers (kwalijske neigingen, hoofdzonden) en de 5 skandha's (de nog onvolmaakte attributen waarmee de menselijke persoonlijkheid is toegerust). Dit was vooral bedoeld als huiswerk.

-Dan of Ch'an is de algemene benaming voor de Esoterische scholen en hun literatuur; Dzyan is zich door meditatie en kennis hervormen, een tweede innerlijke geboorte.

-Ons doel is het denken te bevrijden van het eindige bewustzijn.

-Wat is spiritueel leven? Probeer! Probeer met wijsheid

en kennis die 12 nidana's te overwinnen en door de illusoire aard van Maya heen te breken.

Tot slot werd nog een forum samengesteld, bestaande uit Ali Ritsema, Fay van Ierland, Elly Kooijman, Johan van de Poll en Paul Zwollo. Er volgde een levendige discussie. Hiermee werd deze geslaagde zomerschool afgesloten.

Kees van Asperen

The School of the Wisdom te Adyar

Van 5 november tot 15 december 2001 wordt in Adyar de School of the Wisdom gehouden met als thema: "Be in love with life, awaken to its fullness". De leiding is in handen van Conrad Jamieson

Gedurende zes weken zal Conrad Jamieson de School of the Wisdom in Adyar leiden. De studies zijn bedoeld om aan de deelnemers een kosmische kijk op het leven te tonen: hoe zij zich, door inzicht in hun sterke en zwakke kanten, kunnen

transformeren tot de bestuurders van hun eigen reis door het grootse netwerk van interactie in de schepping.

Wij leren en groeien aan de ongeziene kant van het leven en alleen door onze pogingen om het doel van onze incarnatie te begrijpen kunnen we de toppen bereiken.

"Het leven gevende principe woont in ons en buiten ons." Door ons dit te realiseren ontwakken wij voor de volheid van het leven. Zo zullen wij misschien de bijbelse term "een nieuwe hemel en een nieuwe aarde" leren begrijpen en liefdevol kunnen leven in de volheid van het leven.

Conrad Jamieson komt uit Nieuw Zeeland en is lid van de vereniging sinds 1945. Hij heeft vele functies vervuld, waaronder die van voorzitter van de Nieuw Zeelandse afdeling en internationaal secretaris van de TS.

Voor verdere gegevens kunt u contact opnemen met het secretariaat (tel: 020-6765672).

Cursus

Er is nog plaats in de theologische jaarcursus van het Origenes-Instituut "Het gezicht van God". Het programma omvat diverse onderwerpen, zoals bijv. "De Eerste christelijke leraren", "Het manicheïsme", "Joodse en christelijke mystiek", "Islamitische mystiek", "Alchemie en rozenkruisers" en "20e eeuwse esoterische bewegingen".

Plaats: Antropia, Cultuur- en congrescentrum te Driebergen

Kosten: per blok f600 (271 E), per onderdeel f250 (113 E)

Verdere informatie en het volledige programma kunt u opvragen bij de studiecoördinator M. Gastkemper 035-5823968.

Het Origenes-Instituut heeft als doelstelling om de dialoog te bevorderen tussen het esoterische en exoterische christendom.

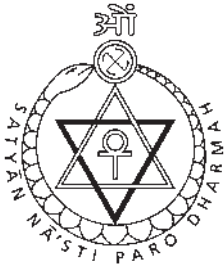
Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

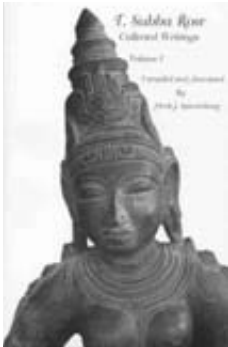
Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar gemaakt worden of het stemrecht ontnomen worden wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningeën of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en er naar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

Uitgeverij der Theosofische Vereniging in Nederland

Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
Tel. (020) 676 56 72, fax (020) 675 76 57
e-mail: books@theosofie.nl

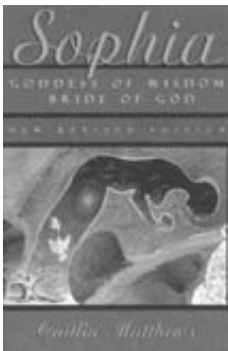

T. Subba Row Collected Writings, Vol. I

Henk J. Spienburg (comp.) ca. f 50,00
Dit deel bevat artikelen en brieven en
een biografisch overzicht. 288 blz. In
totaal zullen twee delen verschijnen.

The Meditative Path

John Cianciosi f 49,50
A Gentle way to awareness, concentra-
tion and serenity. 288 blz.

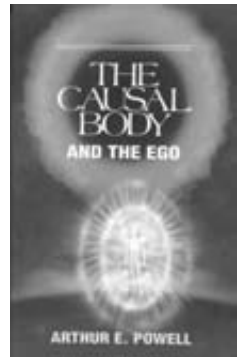

Sophia - Goddess of Wisdom, Bride of God

Caitlín Matthews f 68,00
The author explores the many ancient
forms worldwide of the Divine Feminine
to prefigure a realistic Goddess theology
for Westerners. 464 blz.

The Causal Body and the Ego

Arthur E. Powell f 32,40
Herdruk. 370 blz.

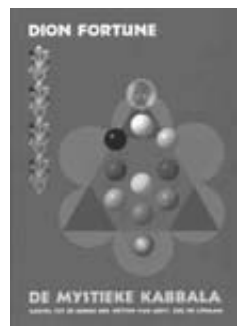

De Wetenschap der Sacramenten*

Charles Leadbeater f 89,95
Fotomechanische herdruk van de
uitgave uit 1924. 720 blz.

De Mystieke Kabbala*

Dion Fortune f 40,20
Sleutel tot de kennis der wetten van
geest, ziel en lichaam. 5e druk, 2001.

* Levering alleen aan particulieren

Deze uitgaven zijn verkrijgbaar via de erkende boekhandel of
rechtstreeks bij de uitgever, tenzij anders vermeld. Wij zijn maan-
dag tot en met vrijdag van 10.30 tot 17.00 uur geopend.
Prijswijzigingen voorbehouden. Fondslijst op aanvraag.